

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan

“Working on the borders”

**En kvalitativ studie om frivilligorganisationers
arbetsstrategier med minoriteten beduiner i Israel**

Olivia Frost Görander

Kandidatuppsats (SOPA 63)
VT 2015
Handledare: Weddig Runquist

Abstract

Author: Olivia Frost Görander

Title: "Working on the borders" – A qualitative study about non-governmental organizations' working strategies with the Bedouin minority in Israel [Translated title]

Supervisor: Weddig Runquist

Assessor: Kristina Göransson

The aim of this research was to study how non-governmental organizations (NGO:s) are motivating their strategies in their social work with Bedouins in the south of Israel and how these strategies are practiced according to the perspectives of the organizations. The aim was further to investigate how the NGO:s interpret social problems among the Bedouin society and how they consider their work to be useful in improving the lives and their citizen rights. This study was based on qualitative semi-structured interviews with active members of NGO:s working with the Bedouin minority. They represented Adalah, Ajeec-NISPED, Negev Coexistence Forum, Ma'an Develop Center and A New Dawn in the Negev. The result of the study showed that NGO:s are working with community participation, creating leadership, raising awareness, volunteering, and cultural sensitivity. The interviews, further, revealed that organisations play a crucial role in bringing about social change. The analysis of the findings was informed by theories of empowerment and advocacy.

Key words: Non-govermental, non-profit, social work, strategy, Negev, Bedouin, empowerment, advocacy, leadership, minorities, culture

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Medborgarskapet enligt Marshall.....	6
1.2 Medborgarskapet och beduinerna i Negevöknen.....	7
1.3 Syfte och frågeställningar.....	9
2. Israel – en introduktion till fältet	10
2.1 Minoriteter i Israel.....	10
2.2 Sociala rörelser.....	11
2.3 Den beduinska minoriteten i Israel.....	12
3. Orientering av kunskapsläget	15
3.1 Upplevelse av exkludering i Israel.....	15
3.2 Socialt arbete och beduiner.....	16
3.3 Den ideella sektorn och beduiner.....	16
3.4 Minoriteter och empowerment.....	17
4. Teoretiska utgångspunkter	18
4.1 Empowerment.....	18
4.1.1 En gruppbaserad ansats.....	19
4.1.2 En kollektiv ansats.....	20
4.2 Advocacy.....	22
5. Metod och metodologiska överväganden	23
5.1 Val av metod.....	23
5.2 Urvalsprocess.....	24
5.2.1 Brister i urvalsprocessen.....	24
5.3 Genomförande av undersökningen.....	25
5.4 Bearbetning och analys av empirin.....	26
5.5 Undersökningens tillförlitlighet.....	27
5.6 Forskningsetiska principer.....	28
6. Resultat och analys	30
6.1 Berörda frivilligorganisationer.....	30
6.2 Tolkning av social problematik och förklaringsmodeller.....	32
6.2.1 Politiskt beslutsfattande.....	32
6.2.2 Förlorad identitet.....	34
6.3 Arbetsstrategier och metoder.....	35
6.3.1 Kulturmedvetenhet och brukarinflytande.....	40
6.3.2 Samarbete med socialtjänsten.....	42
6.3.3 Nätverkande.....	44
7. Slutdiskussion	47
Referenser	50
Bilaga 1 - Intervjuguide	54
Bilaga 2 – Informationsbrev	56

Förord

Jag vill rikta ett stort tack till samtliga respondenter från organisationerna Adalah, Ajjeec-Nisped, Ma'an Develop Center, Negev Coexistence Forum och A New Dawn in the Negev som möjliggjort denna studie genom att låta mig ta del av deras tankar, kunskap och upplevelser.

Jag vill också rikta ett stort tack till min handledare Weddig Runquist som genom sitt stora engagemang och sin entusiasm har varit ett stöd under hela uppsatsprocessen.

Tack!

Olivia Frost Görander

*Some agree, some disagree, some see it as potential, some see it as a threat.
Well, you know, working on the borders.
Kher Ajeec*

1. Inledning

I socialt arbete finns en stark koppling till medborgarskap, då det genom medborgarskapet förmedlas förväntningar på hur man som medborgare bör leva, samt rättigheter och skyldigheter (Righard 2009; Solomos 2001). Medborgarskapet blir en utmaning i mångkulturella samhällen när människor inte känner sig förankrade i nationalstatens förväntningar, och dessa kan inskränka på minoriteters religiösa och kulturella rättigheter (ibid.).

Den beduinska befolkningen i Israel är en av många minoriteter i landet och är ett exempel på en befolkningsgrupp som trots ett israeliskt medborgarskap utsätts för politiska och symboliska begränsningar som medför ett socioekonomiskt utanförskap (Swirski 2008). Gruppen definieras diskursivt av staten som ”ett problem” som kräver ”en lösning” (ibid.). Beduinerna i Israel uppgår till cirka 300 000 personer som huvudsakligen är semibofasta i Negevöknen, i södra delen av landet. En tredjedel är bosatta i norra Israel, i Galileen (Kahan 2014).

1.1 Medborgarskapet enligt Marshall

Det finns mycket forskning och kritik kring det klassiska medborgarskapet men en grund till definitionen är att medborgarskapet hanterar individens koppling till staten i form av rättigheter och skyldigheter. De flesta kritiker är även överens om att medborgarskapet hanterar även balansen mellan dessa två. Medborgarskapet kan delas upp i tre komponenter: politiska, civila och sociala rättigheter (Johansson 1998).

De *civila* rättigheterna grundlades på 1700-talet och avser friheten i relation till staten, att alla står lika inför lagen, rätten till egendom, yttrandefrihet och rätten att agera på marknaden (ibid.). Under 1800-talet följde *politiska* rättigheter, vilket syftar till att uppnå allmän rösträtt och fritt deltagande i politiska partier och föreningar samt att företräda dessa (Johansson 2001). Detta kom dock inte fullt ut kopplas till medborgarskapet förrän långt senare, vilket kan förklaras med att de politiska rättigheterna länge var kopplade till ekonomisk klasstillhörighet. Politiska rättigheter förändrade samhällets maktbalans genom uppkomsten av partier och organisationer, där man kunde agera kollektivt för att uppnå gemensamma mål och för kollektiva intressen (Johansson 2001).

Under den första lagstiftningen om *sociala* rättigheter under början av 1800-talet, togs övriga rättigheter ifrån dem som accepterade fattigunderstöd och innanför fattighuset hade individen i princip inget medborgarskap (ibid.). T.H. Marshall menade att sociala rättigheter innebär att alla individer, oberoende av den kapitalistiska marknaden, får ett erkännande av en status och en välfärd. Det moderna medborgarskapet växte fram separat från den kapitalistiska marknaden och syftar till en trygghet och jämlikare statusförhållanden mellan medborgare (Johansson 2001).

1.2 Medborgarskapet och beduinerna i Negevöknen

Medborgarskapet har en nationell inramning som även innebär en inkludering eller exkludering av individer kopplat till nationstillhörighet (Solomos 2001). Att vara civil medborgare har även betydelse för en känsla av en gemensam identitet och delaktighet i nationen (SOU 2013:29). Begreppet som sådant kan problematiseras, då det kan ifrågasätts vad det i realiteten innebär att tillhöra en nation i förhållande till kultur och identitet (Solomos 2001). Det finns en viss diskrepans mellan förväntningar från nationalstaten, medborgarskapet och det liv som samhällsgrupper lever (Righard 2009).

Idag lever den beduinska befolkningen på 10 procent av det landområde som befolkningen i Israel tidigare varit bosatta på, vilket under landets konfliktfyllda historia har blivit s.k. *state land* som lagts under militär administration (Tarazi 2009). Konflikt, politiska beslut och statlig planering av området har fått många beduiner att sedan Israels grundande flytta till andra länder. Den kvarvarande befolkningen har av staten förflyttats till ett mycket litet område i Negevöknen (Dinero 2010) och som uppgår till cirka 50 000 hektar (Kahan 2014). Den beduinska befolkningen motsvarar 27 procent av Negevöknen's befolkning, som till största delen är judisk majoritetsbefolkning, och bor på 2 procent av öknens areal (Dinero 2010).

Sju arabiska städer har grundats i området, vilket är ett led i statens avsikt till urbanisering vad gäller beduinerna i Negevöknen (Dinero 2010). Ungefär hälften av den beduinska befolkningen är bosatta i byar som av staten anses som illegala och kallas *unrecognized*. De har byggts utan tillstånd av statliga myndigheter på områden som inte ingår i de sju städer som regeringen grundat (ibid.).

Myndigheter demoliserar regelbundet bostadshus i både de byar som klassas som *unrecognized*, men även i de som på senare tid efter förhandlingar blivit *recognized* (Tarazi 2009). Beduinbefolkningens historiska rättigheter som Negevöknens urbefolkning har uppmärksamats av människorättsorganisationer i samband med att de evakuerats, då de inte har tillstånd att återvända till de landområden där beduinerna tidigare under lång tid varit bosatta (Tarazi 2009; Human Rights Watch 2008). Beduinerna har en låg socioekonomisk status, lever i fattigdom och uppvisar en hög kriminalitet (Greenspan, 2014). Befolkningen klassas som den i socialt hänseende mest utsatta minoriteten i Israel (Human Rights Watch 2008; Greenspan 2014).

De utdragna konflikterna vad gäller land och bosättning innebär att det endast sker små förbättringar av den sociala problematiken i beduinska byar (Greenspan 2014). De av regeringen grundade städerna har tillgång till infrastruktur, sjukvård och sociala insatser, men människor som lever i de byar som är *unrecognized* har bristande tillgång till denna offentliga service (Dinero 2010). Berman (2006) menar att det finns ett flertal hinder för att nå ut med sociala insatser till olika minoriteter, bland annat beduiner i Negevöknen. Som exempel pekar han på kulturella skillnader, olika syn på vad som utgör problemet och språksvårigheter. I dessa fall behövs speciella strategier för att kunna arbeta och hjälpa över kulturella gränser (ibid.).

I takt med att civilsamhället blivit starkare i Israel har flera arabiska icke-statliga organisationer, NGO:s, sedan 1990-talet börjat arbeta med den arabiska befolkningen genom företräderskap/*advocacy* och *empowerment* (Greenspan 2014). Under 2007 skickades bland annat en förfrågan till Knesset – det israeliska parlamentet - från några arabiska frivilligorganisationer om att skapa en starkare relation mellan staten och det arabiska samhället i Israel, vilket tyder på att dessa aktörer har ett växande inflytande på Israels politiska agenda (Jamal 2008). Denna kontakt tyder även på viljan hos arabiska aktivister i civilsamhällets att ha kontakt med etablissemangen, dela med sig av sin expertis och delta i det kollektiva israeliska samhället (ibid.).

Det har visat sig att arabiska NGO:s har spelat en viktig roll i arbetet med empowerment och demokratisering, samt i kampen om civil jämlikhet för den arabiska minoriteten (Jamal 2008). De senaste åren har en hel del framsteg gjorts i frågan och det har knutits kontakter till

regeringen, där organisationer tillsammans med staten arbetar för att hitta gemensamma lösningar på sociala problem inom den arabiska minoriteten. Det verkar finnas en viktig plats för den ideella sektorn i Israel, inte minst för gruppen beduiner, där de genom organisationer får en röst och ett band till staten (Greenspan 2014). NGO:s är därför inte enbart ett komplement till statliga insatser, utan har en diskursiv makt i att formulera problembilden och hitta arbetsstrategier i socialt arbete för att påvisa nya sociala behov (Greenspan 2014; Spicker 2008).

Jag kommer därför i denna uppsats att utforska dessa arbetsstrategier, i relation till det omgivande israeliska samhället, såväl det judiska som beduinska, utifrån NGO:s som arbetar för att främja beduinernas sociala situation och stärka deras rättigheter. Detta kommer jag att göra med utgångspunkt i begreppen empowerment och advocacy. Jag kommer att fokusera dels på det arbete som NGO:s utför, och det sociala arbetets praktik med beduinbefolkningen i Negevöknen, dels förstå hur de ideella organisationerna motiverar sina arbetsstrategier och hur de menar att det påverkar beduinbefolkningen och det omgivande samhället.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur NGO:s motiverar sina strategier i det sociala arbetet med beduiner i södra Israel och hur strategierna tillämpas utifrån organisationernas perspektiv.

Detta syfte har brutits ned i följande centrala frågeställningar:

- Hur ser NGO-representanterna på beduinernas sociala problematik?
- Vilka arbetsstrategier använder NGO:s och hur motiveras dessa?
- Hur upplever NGO-representanterna att deras arbete påverkas av det omgivande samhället och statliga policies?

2. Israel – en introduktion till fältet

“When we advocate for equality and for justice and for... I mean this is political as well. Even though everything in this country is political. Even having hummus.”

– Kher Ajeec (en av studiens respondenter)

Detta kapitel kommer att ge en introduktion till fältet genom att presentera en beskrivning av Israels mångkulturalitet och hur sociala rörelser vuxit fram. Kapitlet ger även en kort bakgrund till beduinernas historia och situation i Israel samt en sammanfattning av innebörden av ett israeliskt medborgarskap. Det finns vid registreringen av israeliska medborgare en officiell skiljelinje mellan religion, nationalitet och medborgarskap, där människor upplever en komplexitet i identifikationen, om man som exempelvis judisk inte är troende (Aggestam, Persson & Strömbom 2014).

Kapitlet är komprimerat och avgränsat, då det är omöjligt att i en kandidatuppsats ge en fullständig bild av Israels politiska och sociala komplexa förhållningssätt i frågor som rör den israelisk-arabiska befolkningen. Jag anser det dock relevant att i uppsatsen sammanställa fakta och forskning som skildrar civilsamhällets och ideella organisationers uppkomst och framträdande roll i Israel, då detta under min insamling av empiri visade sig avgörande för att förstå arbetet på fältet.

2.1 Minoriteter i Israel

Sedan grundandet av Israel 1948 har immigranter från skilda delar av världen bosatt sig landet under olika tidsperioder (Cohan & Susser 2009). Den s.k. *Law of Return* trädde i kraft 1950 och syftade till att efter andra världskrigets slut erbjuda alla judar i världen med minst en mor/farförälder som var judisk, att kunna bosätta sig i en judisk stat och få ett israeliskt medborgarskap (Yaron, Hashimshony-Yaffe & Campbell 2013). Sedan 1970-talet fram tills idag har invandring skett från bland annat Östeuropa, Nordafrika, Etiopien och andra länder i Mellanöstern. (Mizrachi & Herzog 2012; Cohen 2011). Denna invandring är således huvudsakligen ett resultat av *Law of Return*, men har under senare tid även handlat om flyktinginvandring och arbetskraftinvandring från Nordöstra Afrika och Sydostasien (Cohen 2011).

En stor utmaning för Israel har varit att skapa en gemensam ekonomi och politik baserad på västerländska ideal, samt en gemensam identitet i ett land som är mångkulturellt och som idag består av immigranter från stora delar av världen (Mizrachi & Zawdu 2012). Minoriteter finns alltså även *inom* den judiska majoritetsbefolkningen, inte bara ifråga om nationell bakgrund utan också i form av olika ultraortodoxa (judiska) trosuppfattningar eller som troende eller mer sekulariserad befolkning (Mizrachi & Herzog 2012; Cohen 2011).

Av Israels befolkning räknas idag 19 procent som arabisk befolkning, och inom den finns minoriteter som druser och beduiner (Mizrachi & Herzog 2012). Landets många minoriteter och dess kulturella och religiösa mångfald, jämte flertalet nationella identiteter, har därför varit en utmaning när det gäller att skapa en socialpolitik som klarar av att ta hänsyn till landets mångfald (Ben-Porat, Yuval & Mizrahi 2012). Mizrachi & Herzog (2012) menar att minoriteter, såväl judiska som icke-judiska, upplever ojämlikhet, socialpolitiska begränsningar och utanförskap. Vissa grupper upplever sig även fråntagna många av sina grundläggande medborgerliga rättigheter och känner ett svagt samband till stat och majoritetsbefolkning (Ben-Porat, Yuval & Mizrach 2012). Bland minoriteter som är judiska används etnicitet som en identitetsmarkör för sociopolitisk status och exkludering (Mizarahi & Herzog 2012).

2.2 Sociala rörelser

Hirsh och Powell (1998) menar att det är i många mångkulturella samhällen som den ideella sektorn växer och har en stark roll, då statens välfärdssystem oftast tillgodoser de behov som är mest förekommande och som är anpassat till majoritetsbefolkningen. Det finns problematik som ses som mer accepterad utifrån samhällets policys, vilket innebär att vissa grupper anses som mer eller mindre värdiga insatser (Lorenz 1998).

Icke statliga organisationer, som jag i texten väljer att omväxlande benämna NGO:s eller frivilligorganisationer, kan bidra med specialiserade insatser till specifika grupper, forskning, medvetandegöra problemet och uppmärksamma dessa ”nya behov” (ibid.). Spicker (2008) menar att voluntarism och den ideella sektorn i form av *non-profit* och *non-governmental organizations* kan ses som ett supplement till statliga insatser eller som ett komplement, i form av expertis, i syfte att närmare arbeta med befolkningsgruppen och som kan kritisera staten eller hjälpa människor att hantera frågor på lokal och central nivå i samhället (ibid.).

Sociala rörelser växer fram ur civilsamhället, som kan definieras som de institutioner, medborgare och rörelser som befinner sig mellan familj, marknad och stat, där människor frivilligt verkar för gemensamma intressen (Anheier 2005). Under de senaste årtiondena har det israeliska civilsamhället spelat en allt större roll och det *israeliska* medborgarskapet och dess innebörd har uppmärksammats (Cohen 2011). Detta har satt press på politiken att utvidga definitionen av medborgarskap och uppmärksamma den exkludering som de strikt sionistiska kopplingarna till medborgarskapet innebär (ibid.). Medborgarskapet i Israel bygger till stor del på bilden av en judisk stat och en judisk gemensam identitet (Molavi 2013). Det råder skiftande politiska strömningar som syftar till integrering av den arabiska befolkningen i det judisk-israeliska samhället jämfört med att skapa en stat och ett medborgarskap med dubbla identiteter (ibid.).

Ben-Ner och Hill (2008) menar att NGO:s spelar en viktig roll i Israel där flera minoriteter befolkat landet och där det tenderar att skapas negativa bilder av minoriteters gruppidentitet. Landets många minoriteter och den etniska uppdelningen av befolkning från Europa (*azkenazim*) och befolkning från arabiska länder i Mellanöstern (*mizrahim*) samt invandring från Etiopien och forna Sovjetunionen har resulterat i rörelser som arbetar för att lyfta fram ojämlikheter, byråkratiska strukturer som skapar ekonomiska klyftor, samt uppmärksamma kulturellt förtryck som riktas mot minoriteter inom den judiska majoriteten (Rosmer 2014). Detta bidrar till uppkomsten av ett stort antal frivilligorganisationer i Israel som arbetar för förändring genom att med olika medel och metoder uppmärksamma situationen för landets minoriteter (ibid.).

2.3 Den beduinska minoriteten i Israel

Åren innan staten Israel utropades som självständig stat i mitten av maj 1948 – vilket skedde samma dag som det brittiska mandatet upphörde – var cirka 400 000 hektar i Negevöknen bebodd av flera olika beduinstammar som var nomader och senare semi-bofasta.

Beduinbefolkningen bestod då av mellan 60 000 och 90 000 personer (Dinero 2010). De närmaste åren före 1948 års krig var cirka 3 000 judiska invånare bosatta i Negevöknen. Vissa beduinstammar hade god kontakt med sina judiska grannar, medan andra hade uttalat nationalistiska tankar och ville ha ett palestinskt styre i Negevöknen. Manifestationer

anordnades och aktioner genomfördes för att driva bort judisk befolkning i städer som Beer Sheva, numera centralorten i Negev (Yehel & Kark 2014).

FN:s särskilda kommitté om Palestina (UNSCOP) föreslog 1947 att Palestina skulle delas i en arabisk och en judisk stat. Enligt förslaget skulle i princip *hela* Negevöknen tillfalla den judiska staten. FN:s generalförsamling röstade för delningsförslaget i november samma år. Bland beduinerna uppstod en polarisering och oenighet mellan å ena sidan de stammar som allierade sig och samarbetade med den judiska befolkningen, och å andra sidan de som aktivt arbetade för att Negevöknen skulle förbli arabiskt och palestinskt territorium (Dinero 2010).

Efter FN:s delningsbeslut utbröt oroligheter mellan judiska bosättningar och beduinska grupperingar, och konflikten ökade i styrka. Dagen efter Israels självständighetsförklaring angrep omgivande arabstater den nya staten tillsammans med arabiska styrkor i Palestina. I detta krig fick många beduiner sätta livet till (Dinero 2010).¹

Efter kriget 1948 fanns det 11 000 beduiner kvar i Negevöknen efter det att många hade flytt eller utvisats till Gaza, Jordanien och Sinaihalvön. Hela södra distriktet i Israel ställdes under militär administration, och en del av ansvaret var att förflytta alla kvarboende beduiner till ett område som sträcker sig mellan Beer Sheva, Arad och Dimona. Beduinerna själva kom att kalla området för *siyag* och är en liten del av Negevöknen totala areal. För att ta sig in och ut ur territoriet krävdes tillstånd. Den israeliska regeringens motiv till tvångsförflyttningen av beduiner var att åstadkomma säkerhet för den judiska befolkningen mot eventuella våldsamheter från beduinerna (Dinero 2010).

1954 fick beduinerna israeliskt medborgarskap, vilket gav de flesta beduiner ett hopp om att kunna återvända till områden där de tidigare varit bosatta. Medborgarskapet band även samman den arabiska befolkningen med övrig arabisk befolkning som var bosatta innanför Israels gränser. Genom det israeliska medborgarskapet tog staten också ansvar för sjukvård, skola och social service (Dinero 2010).

Under 1960-talet planerades sju arabiska städer i Negevöknen i syfte att främja social och ekonomisk utveckling samt för att koncentrera den beduinska befolkningen till mindre

¹ Läs mer i Dinero 2010 samt Yehel & Kark 2014

områden och bli bofasta. Man erbjöd social service som inte fanns i de byar och camps som låg utspridda i området. Ansvariga politiker menade att det inte fanns möjlighet för staten att förse beduinerna med olika faciliteter, socialkontor, skolor i icke-centraliserade områden. Kritikerna hävdade att uppmaningen till befolkningen att flytta till städer samt och att koncentrera infrastruktur och social service till städerna handlade om att sätta stopp för en konflikt som pågått mellan staten och beduiner om markägandet (Dinero 2010).

De normer och israeliska riktlinjer som användes för att bygga upp de första städerna kolliderade med befolkningens traditioner, vanor, familj och relation till olika stammar, vilket resulterade i att städerna inte utvecklades ekonomiskt på det sätt som förväntades. Staten planerade ytterligare en stad, Rahat, i ett område där många beduiner redan var mer tätt bosatta. Beduinernas traditioner, intressen och sociokulturella aspekter beaktades i större utsträckning, då man exempelvis byggde upp stadsdelar för de traditionella stammarna (Dinero 2010). Rahat är idag en av de största arabiska städerna i Israel med 50 000 invånare. Trots detta går den ekonomiska utvecklingen långsamt och mellan 65–75 procent av den beduinska befolkningen lever under fattigdomsgränsen. Det uppmärksammas även att städernas lokala kommuner av regeringen tilldelas en för låg budget och det finns ingen frekvent fungerande uppföljning av hur resurser används och städernas investering i ekonomisk och social utveckling (Dinero 2010).

I Negevöknen lever idag 171 000 personer som tillhör den beduinska befolkningen (CBS 2008). Av dessa är 90 000 bosatta i byar som av staten klassas som *unrecognized*, då befolkningen inte går med på att ”urbaniseras” och flytta till de städer som planerats innanför *siyag*-området (Levine-Schnur 2013). Det är till synes omöjligt för minoriteten att lagligt bygga hus och byar utanför de sju större arabiska städerna i nordöstra delen av Negevöknen (ibid.). Bybefolkningens synpunkter beaktas inte i statens planering för utveckling av Negevöknen. Många byar är i ett akut läge att demoliseras, då statliga företrädare menar att landets allmänintresse ska sättas före de lokala och privata intressena i landet (Tarazi 2009)

3. Orientering av kunskapsläget

Detta kapitel ger en överblick över kunskapsläget och tidigare forskning som bedöms vara relevant för min undersökning. Jag har i sökandet efter forskning använt mig av söksidan LUB Search där jag använt mig av sökorden empowerment, social work, advocacy, minorities, bedouin, NGO och Israel. Sökningar gav inga resultat för studier om hur frivilligorganisationer i Israel motiverar sitt arbete med den beduinska befolkningen. Jag valde att i detta kapitel inkludera kvalitativa studier, tidskriftsartiklar och fältrapporter som belyser beduinernas upplevelser av diskriminering eller syn på statliga sociala insatser. Jag sökte även efter studier som undersökt den ideella sektorn, samt empowerment och advocacy-inriktat arbete med minoriteter. Sökningar gav ett fåtal studier som har relevans för studiens forskningsfråga, vilka jag nu sammanfattningsvis redogör för.

3.1 Upplevelse av exkludering i Israel

Forskning kring minoriteter, och den arabiska befolkningens upplevelser av integration och medborgarskap har framförallt bedrivits under 2000-talet. Swirski (2008) menar att beduiner i Israel inte har samma rättigheter och möjligheter som den judiska befolkningen. Beduiner, även de som lever i lagliga av staten grundade städer, måste exempelvis vända sig till separata instanser i kontakten med statliga organ. Detta skapar ett utanförskap och en diskriminering av minoriteten som nationella NGO:s aktivt försöker motverka.

Den beduinska befolkningen har de senaste årtiondena gått mot att leva ett allt mer västerländskt liv, och även kvinnor som inte tidigare skaffat universitetsutbildning har i allt större omfattning sökt sig till akademiska utbildningar (Abu-Rabia-Quader 2012). Kvinnliga beduinska studenter upplever exkludering på judisk-israeliska universitet, samtidigt som de bryter familjens tidigare mönster genom att skaffa sig en akademisk utbildning. Detta upplevs problematiskt av unga studenter då de bryter mot traditionella beduinska normer, och samtidigt inte känner tillhörighet med universitetslivet (ibid.). Ojämnheten och socialpolitiska begränsningar och utanförskap upplevs av flera minoritetsgrupper i Israel. (Mizrachi & Herzog 2012).

3.2 Socialt arbete och beduiner

Al-Kernawi (1994, 2007, 2011) har gjort ett flertal studier för att undersöka socialt arbete och insatser till den beduinska minoriteten. Strategier och tankesätt att möta beduinska klienter i terapeutiska sammanhang lyfts fram (ibid. 1994). En kvalitativ studie kring skillnader i utbildning, användningen av sociala insatser och medvetenhet om dessa visade att det finns ett mindre missnöje bland dem som bor i ”*unrecognized villages*” jämfört med de som bor i städer eller större legala byar (Al-Kernawi 2007). Socialt arbete med hederskultur och healing har också studerats, och visar att det finns bristande förtroende och en oro från den arabiska befolkningen vad gäller benägenheten att söka hjälp med sociala insatser som förmedlas av judisk-israeliska socialarbetare (Al-Kernawi, 2011).

Berman (2006) belyser i en studie problemet att nå ut med insatser till beduiner som är bosatta på avlägsna platser, där socialarbetarna inte är bekanta med språk, kultur och den lokala synen på social problematik. Han förordar att det görs studier som uppmärksammar komplexiteten och belyser unika strategier kring att nå ut till människor på avlägsna platser, och samtidigt främja gruppens identitet (ibid.).

3.3 Den ideella sektorn och beduiner

Greenspan (2014) har konstaterat att frivilligorganisationer som arbetar med beduiner i Israel använder sig av *advocacy* för att öka sitt inflytande och sociala och sitt symboliska kapital. Genom nätverk och professionella skapar organisationerna, enligt Greenspan, en förutsättning för politiskt deltagande och inflytande. Samtidigt lyfter hans studie fram att det kan bli ett hinder, om NGO:s visioner i allt för hög grad strider mot makthavarnas intressen och idéer, vilket oavsett inflytande bland professionella, blir en svårighet för inverkan på statliga beslut och förändring av policys (ibid.).

I stater där det finns en hegemonisk dominerande etnicitet, som Israel, har NGO:s en viktig roll, eftersom beslut från statens sida inte tar hänsyn till olika minoriteters intressen eller situation (Jamal 2008). Det handlar i dessa fall inte om en radikal politisk förändring, utan att skapa en sfär där civilsamhället skyddar minoritetens intressen och på så sätt balanserar socialpolitiken (ibid.).

Den beduinska befolkningen har av de israeliska myndigheterna inte klassats som ursprungsbefolkning, vilket har påverkat den allmänna diskursen kring befolkningens

historiska rättigheter till landområden. NGO:s tillsammans med den akademiska världen och aktivister har haft en tydlig påverkan på framväxten av en motdiskurs och att beduinerna har fått en internationell uppmärksamhet. Detta sätter press på den israeliska staten att uppmärksamma minoriteten och deras specifika intressen (Frantzman, Yahel & Kark 2012).

3.4 Minoriteter och empowerment

Malloy (2014) har studerat socialt arbete med minoriteter och hur det kan beskydda dem. Organisatoriska aktiviteter som grundar sig i empowerment kan bidra till att förändra sociala strukturer och statliga organ. Det är även, enligt Malloy relevant att använda sig av empowerment som teori för att förstå hur socialt arbete kan skydda minoriteters intressen. Att kombinera teorin och metoden med rättigheter är även essentiellt för att förstå hur empowerment av ett lokalt samhälle (*community*) kan påverka på både makro- och mikronivå. Det är även viktigt att uppmärksamma individuella handlingar inom det lokala samhället för att förstå hur empowerment kan användas i socialt arbete med minoriteter (Malloy 2014).

Att skapa empowerment för ett helt lokalsamhälle handlar inte om att se till individers förändring och utveckling, utan att uppmärksamma potentialen i samhället och på så vis skapa kollektiva processer (Mörck 2011). Däremot menar Mörck att för att uppnå social förändring krävs en binär förståelse av individens liv och de processer och den struktur som finns inom lokalsamhället. Hon menar därför att det är viktigt att uppmärksamma individer och förutsättningar inom lokalsamhället och dessa bör förändras tillsammans (Mörck 2011).

4. Teoretiska utgångspunkter

Jag kommer i detta kapitel redogöra och motivera för den teori som jag har använt i analysen av empiri. Dessa teorier är motiverade utifrån insamlad data. Under intervjuerna var begreppen empowerment och advocacy återkommande, vilket med en abduktiv ansats resulterade i mitt val av teori (se kap. 5). Min vetenskapsteoretiska grund är postmodernistisk, där jag väljer att se bortom vad som anses vara objektiva ”sanningar”. Min teoretiska utgångspunkt är empowerment, som är en mycket vid teori, och jag har därför valt att fokusera på den form av empowerment som vänder sig till olika utsatta grupper och lokalsamhällen. Jag har delat upp teorin i två delar som tar upp empowerment på en gruppbaserad respektive samhällelig nivå. Slutligen redovisar jag innebörden av begreppet advocacy.

4.1 Empowerment

Empowerment har förändrats och anpassats över tid och definieras olika beroende på kontext (Adams 2003). Payne (2009) menar att målet med empowerment är att ”hjälpa klienter att få makt över beslut och handlingsutrymme i sina liv genom att minska effekterna av personliga och sociala hinder för att utöva existerande makt, öka förmågan och självförtroendet när det gäller att använda makt samt flytta över makt från individer och grupper” (ibid. s. 416). Moula (2009) anser att begreppet både utgår från ett teoretiskt perspektiv (praktisk teori) och en praktisk verksamhet som inspirerats av teorin (teoretisk praktik). Begreppet definieras därför något olika beroende på om det ses ur ett teoretiskt perspektiv eller som en praktik, vilket kan förvirra då både metoden och teorin går under samma benämning.

Det finns en stor mängd litteratur kring empowerment och socialt arbete och jag kommer därför att begränsa mig till teorin kopplat till minoriteter och *community work*, där fokus ofta läggs vid att bidra med empowerment för en hel grupp, och inte enbart på en individnivå och genom självhjälp (Spicker 2008). De frivilligorganisationerna som jag har intervjuat har projekt som riktar sig till empowerment av lokalsamhället och beduiner som grupp. Jag har därför valt dessa ansatser.

Det sociala arbetet och empowerment i kollektiv och gruppbaserad bemärkelse syftar till gruppens eget deltagande, vilket innebär att de på så vis förbättrar sina personliga förmågor

(Spicker 2008). Några för analysen relevanta begrepp är *community social work* som lägger fokus på individen och dess sociala interaktion för att öka hans potential i den större sociala kontexten. Andra strategier är *Neighbourhood work* (grannskapsarbete) som till skillnad från ovan nämnda strategi avser att utveckla existerande nätverk med målen att främja sociala insatser. En tredje strategi som Spicker nämner är *Community Organization* där målet är politisk mobilisering, aktivism och teorin förklarar att grunden till social problematik är samhällets maktfördelning. Strategierna kan användas kombinerade (Spicker 2008).

Empowermentteorin har blivit kritiserad då den talar om makt och om att ge makt till dem som anses vara mer eller mindre maktlösa (Adams 2003). Begreppet makt är i sig svårgripbart, då det kan tolkas på många sätt och inte tyckas vara statiskt (ibid.). I den mån man kan uppfatta makt som något som upplevs och praktiseras i samhällets strukturer och sociala relationer, genom hur idéer, intressen och problem uppfattas blir empowerment svårsmätbart men möjligt som teoretisk ansats (Adams 2003).

4.1.1 En gruppbaserad ansats

Empowerment kan vara riktad till en specifik grupp av ett fåtal individer inom en minoritet med syftet att stärka dem till att ta sig an ett ledarskap och en organisering (Segeström 1998). Det som jag här benämner en gruppbaserad ansats utesluter inte att den kombineras med vad som i avsnitt 4.1.2 benämns för en kollektiv ansats. Indelningsgrunden som jag här lutar mig mot är snarare teoretiskt betingad.

Utgångspunkten är att de som är relativt maktlösa har möjlighet att få mer makt (Spicker 2008). Empowermentinsatser gentemot en särskild grupp individer sker inte så sällan på initiativ av professionella. Organisatoriskt kan det starta i projektform, åtskilt från exempelvis socialtjänstens ordinarie verksamhet. Projekt kan startas inom den professionella sfären, men ofta involveras målgruppen i form av diskussion, möten, enkätundersökningar eller intervjuer, vilket är ett sätt att legitimera projektet både gentemot målgruppen och omgivningen i övrigt (Adams 2003). Det kan skapas ett missnöje då enbart ett fåtal individer från en större grupp deltar, och möjligen involveras de som anses ha störst potential. Det empowermentinriktade arbetet gentemot målgruppen sker ofta i nära samverkan med berörda i den aktuella gruppen för att underlätta för dem att uttrycka sina mål, behov, ta del av deras erfarenheter om ojämlikhet, diskriminering och förtryck och stärka dem till att själva försöka uppnå sina mål (ibid.).

Projektens och arbetets omfattning är delvis beroende av finansiering och tillgångar, och ofta krävs lokala tillgångar som finns inom gruppen eller samhället, så som volontärer eller lokala nätverk och även utbyte av information. Inom metoden av empowerment riktad mot en specifik grupp kan processen delas upp i flera steg, som börjar med att socialarbetaren anordnar ett team, till att gruppen identifierar problem, sätter agenda, går till handling och till slut helt tar över och identifierar ny problematik och handling (Adams 2003).

Genom deltagande och genom att erbjuda information och förhandling mellan socialarbetare och målgrupp inkorporerar man klientgruppen i policyprocesser, vilket är en mekanism för att skapa olika strategier för att åstadkomma empowerment. En grupporienterad empowerment syftar oftast till att förändra strukturer inom lokalsamhället. Dock kan det ibland inträffa bakslag då grupper upplever sig resurssvaga och har låga tankar om sin egen och gruppens möjlighet till utveckling och förändring. Detta gäller i hög grad om de även upplever att strukturen i samhället motarbetar dem (Adams 2003).

4.1.2 En kollektiv ansats

På en kollektiv nivå handlar teorin om att grupper som är stigmatiserade, och därför maktlösa i förhållande till majoriteten. Genom empowerment kan de få medel att förbättra sin livssituation (Spicker 2008), även om detta inte är en linjär process. Genom att analysera lokalsamhällets egen problematik och uppkomst, samhällets behov och hur denna problematik kan lösas uppstår det i bästa fall en medvetenhet som kan leda till social förändring av lokalsamhället (Adams 2003). Ur medvetenhet och analys växer flera olika strategier fram som kan innebära förändring av utbildning och skola, ekonomisk utveckling, hälsa eller strategier med kulturella inslag så som konst. I bästa fall kan den typen av projekt innebära att den breda allmänheten uppmärksammar utsatta minoritetsgruppers sociala problembild och detta kan leda till att gruppens sociala exkludering upphör eller i varje fall minskar (Adams 2003).

En kollektiv ansats riktad mot en minoritet som blivit strukturellt utsatt för fattigdom, diskriminering och förtryck kan leda till att idéer och argument som kommer från socialarbetare och minoritet anses vara alltför radikala för de styrande och för majoritetsbefolkningen. Detta benämner Adams (ibid) som *radical social work* vilket riskerar

att marginaliseras av dem som redan har socioekonomisk makt och som ogillar idéer och insatser som föreslås av socialarbetare och minoritetsgrupper.

Empowerment på kollektiv nivå innebär att behov och insatser kan identifieras och ges med en kulturell medvetenhet, där språk och tradition beaktas och genom att generella och specifika behov inom gruppen uppmärksammas. Arbetet på kollektiv nivå förstärker även politiska och civila rättigheter, då människor som annars riskerar att bli exkluderade uppmärksammas för sina unika behov och kulturella rättigheter. Det är enligt Adams (2003) väsentligt att se kollektiv empowerment som något som uppnås på ett holistiskt plan, bland socialarbetare, volontärer, organisation och klienter tillsammans.

En målsättning är att socialarbetare och klienter i en senare fas ska kunna byta roller, och att klienten ska bli stärkt att själv ta sig an projekt med stöd av tidigare projekt. Tidigare projekt kan ses som en utbildning, som stärker dess deltagare att själva ta sig an rollen som ledare av nya projekt, identifiera problem, se behov och lösningar. Klientgruppen blir på så vis själva en källa till empowerment och kan arbeta för social förändring (Adams 2003).

Kollektiv empowerment leder genom historien ofta till sociala protester där gruppen manifesterar sina mål och lyfter fram orättvisor. Beroende på omgivningens reaktion – i form av allmänheten och massmedier - kan detta innebära ett rättfärdigande av handlingen eller motsatsen. Om den sociala protesten av omgivningen avses vara ”orättfärdig” kan det likväl skapas en ”dold historia”, vilket har på längre sikt visat sig innebära gruppens självförverkligande, empowerment och ett upphörande av förtryckande mekanismer av olika slag (Adams 2003).

I frågor gällande forskning, finns det ett begrepp som kallas *empowerment research* och handlar om att skapa en agenda genom att använda gruppen själv och/eller socialarbetare i att genom forskning uttrycka sig om sitt arbete eller problematik. Detta innebär ett ökat självförtroende och medvetenhet i formandet av stöd och nätverk. För omgivningen handlar denna kunskap om att se kritiskt på kopplingen mellan individ och struktur, och lägga fokus vid politiken som främsta grund till att gruppen är förtryckt. Detta innebär en anti-rasistisk och anti-diskriminerande tillvägagångssätt att uppmärksamma problem (Singh & Johnson 1998).

4.2 Advocacy

Advocacy eller företrädarskap kan tolkas på olika sätt. Adams (2003) menar att begreppet kan ses som en ytterligare form av empowerment. Det kan ses som en metod för att främja att enskilda individer får hjälp att påverka beslutsfattare och där arbetet fokuserar på att föra en individs talan och förmedla hans intressen (Wilks 2012). Payne (2009) har en likartad definition när han skriver att *advocacy* syftar till att ”representera maktlösa klienters intressen inför mäktiga individer och sociala strukturer” (Payne 2009, s. 416), och begreppets rötter inom juridiken blir här framträdande. Empowerment som metod kan även appliceras på kontexter som handlar om att systematiskt påverka auktoriteter och aktivt driva sociala frågor som rör exkluderade grupper. I dessa fall resulterar *advocacy* snarare i ett arbete för kollektiva rättigheter (ibid.).

Action for advocacy handlar om att stärka individen att föra sin egen talan, medan *Citizen advocacy* bygger på en relation mellan medborgare, där en är eller riskerar att hamna i social exkludering (Wilks 2012). Av den anledningen kopplas *advocacy* ofta samman med begreppet empowerment. Inom kollektivt orienterad empowerment och socialt arbete, där arbetet innebär att det uppstår maktförhållanden inom gruppen, kan *advocacy* som metod komplettera empowerment. Detta sker genom att tillföra ett mer konsekvent praktiserande av *advocacy* där individer inom gruppen kan ”advokatisera” varandra (ibid.).

5. Metod och metodologiska överväganden

I detta kapitel redogör jag för den metod som jag har använt under empiriinsamling urvalsprocess samt undersökningens genomförande och dess kvalitet i aspekter av undersökningens tillförlitlighet. Jag redogör och diskuterar också de forskningsetiska överväganden som har genomsyrat forskningsprocessen.

5.1 Val av metod

Som övergripande metod har jag använt kvalitativ metod, som kännetecknas av öppenhet och flexibilitet ”och lämpar sig väl när man vill utveckla ny kunskap och djupare förståelse” (Jacobsen 2012, s. 26). Syftet var med andra ord inte att samla in data för att utifrån resultatet kunna dra några statistiskt generaliserbara slutsatser om arbetet med beduiner i södra Israel, utan istället var syftet att tolka och förstå vissa sociala fenomen (Bryman, 2011; Kvale & Brinkmann 2009). En kvalitativ studie tillåter forskaren att komma nära denna miljö och få en kännedom om de deltagare (forskningspersoner) som ingår i studien (Ahrne & Svensson 2011).

Empirin har samlats in via kvalitativa, semistrukturerade intervjuer, där fokus låg på respondentens uppfattningar, upplevelser och erfarenheter om det centrala i forskningsfrågan om ämnet (Bryman 2011). Då jag ville fånga organisationsföreträdarnas bakomliggande strategier och arbetssätt inom det sociala arbetet med beduinbefolkningen samt spegla hur den sociala ordningen formas genom samspel och samtal var därför detta val av intervjuform lämplig för att kunna besvara mina övergripande frågeställningar.

En semistrukturerad intervju har en viss fast struktur då det huvudsakliga intervjufrågorna kan vara formulerade på förhand i en intervjuguide, samtidigt som jag kunde vara flexibel och följsam beroende på respondenternas svar eller då det dök upp nya teman och infallsvinklar som var intressanta att fördjupa sig i (Bryman 2011). För att i mitt fall förstå NGO-företrädarnas motiveringar av arbetsstrategier och relationen mellan dem och statliga organ krävdes det att jag får en fördjupad kunskap om deras arbete och det är därför betydelsefullt att kunna få utvecklande och reflekterande svar, vilket semistrukturerade intervjuer i bästa fall möjliggör. Intervjumetoden gjorde det möjligt för respondenten att tolka frågor och teman, vilket innebar att det fanns utrymme för medlemmarna i organisationerna att ta upp de teman

som de uppfattade som viktiga eller betydelsefulla för deras arbete, något som för syfte och frågeställningar är relevant (Bryman 2011). En annan förtjänst var att det var möjligt att förklara och förtydliga frågor, som uppfattades som otydliga eller ställa följdfrågor om det dök upp nya och för studien intressanta teman eller nya teoretiska ingångar (Bryman 2011), vilket gör att undersökningen i detta avseende är valid. Undersökningens fokus har anpassats efter respondenternas svar, vilket är en abduktiv forskningsansats där processen kan liknas vid en pendelrörelse mellan teori och empiri (Alvesson & Sköldberg 2008).

5.2 Urvalsprocess

Jag har vid rekryteringen av informanter gjort ett målinriktat urval, där intervjupersoner valdes efter forskningsfrågans relevans (Bryman 2011). De forskningspersoner som ingår i studien har därför en direkt koppling till NGO:s som är involverade i frågor som rör arbetet med den beduinska befolkningen i Negevöknen. Jag gjorde sammanlagt sju intervjuer med personer som har olika professionell bakgrund från fem olika NGO:s samt en statlig socialarbetare som arbetar i byar som är *unrecognized*. En person representerade två organisationer, då han var aktiv i båda.

Urvalet av respondenter uppfyller kravet på variation och bredd. Intervjupersonerna leder alla olika projekt med olika fokus och organisationerna de arbetar i är olika framgångsrika och de skiljer sig åt på flera sätt. Respondenterna utgörs av fyra kvinnor och tre män i åldern 25-60 år. Fyra av dem tillhör gruppen beduiner, två är judiska och en anser sig vara arabisk-palestinsk och kommer från norra Israel. För mer information om organisationerna, se avsnitt 6.1. Valet att även intervjua en socialarbetare gjordes för att få en bredare bild av arbetet med befolkningen. Denna intervju kan ses som ett komplement för analysen, och ett sätt att tolka empirin från intervjuerna med NGO:s.

5.2.1 Brister i urvalsprocessen

Intresset av att medverka i studien och den begränsade tid som jag hade till förfogande under min vistelse i Israel påverkade urvalet. Under urvalsprocessen uppstod olika slags problem genom att vissa organisationer inte svarade på mail eller att det fanns praktiska hinder som gjorde det svårt att hitta en tid för en intervju. En annan nackdel kan vara att då jag började med att intervjua NGO-företrädare rekommenderade dessa i sin tur mig att kontakta andra organisationer. Detta kan ha medfört att den samlade empirin inte ger en "rättvis" bild av

åsikter och erfarenheter som finns inom fältet, då de sannolikt enbart företräder en del av alla NGO:s som är verksamma i arbetet med beduiner i södra Israel (jfr Bryman 2011, s. 355).

5.3 Genomförande av undersökningen

Jag befann mig i Israel i regionstaden Beer Sheva, som ligger i norra Negevöknen, och där de flesta av organisationerna har sina kontor. Jag genomförde intervjuerna under april 2015, då jag träffade samtliga respondenter. Intervjuerna spelades in och genomfördes på engelska, vilket till en början tycktes svårt, men som visade sig inte vara något större problem, då jag tidigare gjort en termins socionompraktik i Israel och därigenom hade en viss kunskap och erfarenhet av direktöversättningar och vissa hebreiska och arabiska ord och begrepp. Dock lade jag vikt vid att vara ”neutral”, både beträffande hur intervjufrågornas utformning och mitt eget kroppsspråk under dessa samtalsliknande intervjuer (Carlson 2002) Jag hade även en kontextuell förförståelse, vilket Carlson (ibid.) menar kan bidra till att ställa relevanta följdfrågor. Det senare kan även försvåra ställningen att se arbetet utifrån och har eventuellt stundtals hindrat mig från att ställa följdfrågor om sådant som jag redan tyckte mig ha kunskap om, då jag under min praktik arbetade med den beduinska befolkningen och har en viss förförståelse. Innan intervjutillfället skickade jag ett informationsbrev till respondenterna (bilaga 2) där jag förklarade studiens syfte och forskningsetiska principer. Respondenterna gav ett s.k. informerat samtycke innan intervjuerna påbörjades (Bryman, 2011).

Jag hade förberett intervjuguiden på svenska, men översatt ord och begrepp som jag var osäker på, för att vara väl förberedd att ställa intervjufrågorna på ett språkligt korrekt sätt (bilaga 1). En svårighet var ibland att det tog längre tid att formulera en följdfråga. Då engelska inte var modersmål för varken respondenterna eller för mig blev detta en gemensam svårighet, som jag upplevde skapade en ömsesidig förståelse för att vi stundtals fick korrigera en mening eller staka oss fram när det upplevdes svårt att formulera sig. Bryman (2011) tar upp att det under intervjun är av vikt att vara hänsynsfull och sensitiv genom att tillåta att det ibland kan uppstå sekvenser av tystnad men även att inta en empatisk hållning till respondenten. Genom att visa tålmod och tillåta ”tystnader” upplevdes inte språket som ett större problem. De flesta organisationer är även vana vid att tala om sitt arbete på engelska då de arbetar i en internationell kontext.

Miljön där intervjuerna genomfördes var oftast i organisationens kontor. På vissa av platserna var det tyst och lugnt, men under flertalet intervjuer avbröts intervjun av volontärer eller medarbetare. En av intervjuerna gjordes på Ben Gurion universitetets café, där intervjun och inspelningen stördes av omgivningen. Jag upplevde att intervjupersonen i det sammanhanget oroade sig för att omgivningen skulle kunna höra vad hen sa, en aspekt som Bryman (2011) nämner som en brist vid kvalitativa intervjuer som sker på mer ostörda platser.

5.4 Bearbetning och analys av empirin

Jag transkriberade själv intervjuerna i direkt anslutning till intervjutillfällena, vilket gav mig en hel del tankar om genomförandet och min egen insats som intervjuare. Jag ställde mig ibland mycket kritiskt till hur jag hade ställt frågor eller om jag hade varit lite väl ledande eller otydlig i vissa lägen under intervjun. Jag upplevde i efterhand att jag ibland ställde ledande frågor eller undermedvetet sökte vissa svar. Detta försökte jag tänka på och justera till nästa intervjutillfälle.

Under transkriberingen togs jag dock tillbaka till intervjutillfället och mindes de tankar och funderingar som jag hade under själva intervjusituationen. Carlson (2002) menar att transkriberingen aktualiserar intervjutillfället och kan föra forskaren tillbaka. Detta var en stor hjälp inför analysen, då tankar från mötet och hur respondenten hade reagerat och agerat under intervjun kom tillbaka.

Carlson (2002) ser intervjun som ett möte och en social relation. Även om den är temporär så är både intervjuare och respondent delaktiga i att skapa berättelsen, som inte är statisk då båda parter påverkas av samtals innehåll. Intervjun blir på så vis i sig en källa till kunskap, och kan bidra till reflektion och analys av fenomen som kan tolkas som självklara eller överraskande (ibid.). Intervjuerna och genomlysningen i efterhand bidrog sammantaget till dels den gemensamma berättelse som vi under intervjun skapat, dels reflektioner om mina och intervjupersonernas reaktioner, och hur de är påverkade av normer och diskurser.

Carlson (2002) framhåller att det är i mötet med andra normer och berättelser som vi reflekterar över våra egna.

Transkriberingen gjorde mig uppmärksam på ett antal återkommande teman, och jag startade därefter processen att koda materialet utifrån dessa. Arbetet resulterade i flera huvudteman,

exempelvis metoder med underteman som voluntarism, brukarinflytande och ökad medvetenhet. På detta sätt skapades en tematisering som gav en bild av vilka resultat jag kunde se utifrån mitt empiriska material. Jag resonerade mig fram till att inte översätta det transkriberade materialet till svenska, då jag hoppas att resultatet på detta sätt ligger närmare den kontext respondenterna befinner sig i. Jag hoppas även på detta sätt bevara en transparens i hur jag valt att tolka materialet, och om jag översatt hade det funnits en risk jag att ofrivilligt förändrat det sätt som respondenten har valt att uttrycka sig på.

5.5 Undersökningens tillförlitlighet

Begreppen validitet och reliabilitet har blivit kritiserade av kvalitativa forskare för att vara alltför positivistiskt laddade och att de inte är anpassade till en kvalitativ forskningsinriktning (Jacobsson 2008). Med hänvisning till de amerikanska metodforskarna Guba och Lincoln föreslår Bryman (2011) ett alternativt tillvägagångssätt för att kvalitetssäkra en studie där forskaren använder kvalitativ metod. Istället för validitet och reliabilitet kan det övergripande begreppet *tillförlitlighet* användas, vilket innefattar delkriterierna pålitlighet, trovärdighet, överförbarhet och konfirmering.

Pålitlighet (som anknyter till begreppet extern reliabilitet) handlar om i vilken mån undersökningen kan replikeras vid en senare tidpunkt, av mig själv eller någon annan (Bryman 2011, s. 352). Eftersom studien både är bunden till en viss social miljö och ett resultat av interaktionen mellan mig och respondenter, så framstår en sådan replikering som mindre meningsfull. Istället har ”pålitlighet” kommit att betyda att studien ska innehålla ”en fullständig och tillgänglig redogörelse av alla faser av forskningsprocessen” (ibid., s. 355), vilket jag bedömer att detta kapitel förmedlar. Vidare har studien under forskningsprocessens olika delar diskuterats och lästs igenom av min handledare som därmed har bidragit med en extern kritisk granskning

Undersökningens *överförbarhet* handlar om det som i kvantitativ metod benämns externa validitet med vilket man avser resultatets generaliserbarhet. Eftersom min undersökning sammantaget inte bygger på ett sannolikhetsurval eller är representativt utifrån ett stickprovsurval eller särskilt omfattande vad gäller antalet respondenter, är det svårt att tänka sig att studiens resultat kan överföras till en annan kontext eller i samma kontext i framtiden.

Trovärdighet (som kan liknas vid det som Bryman 2011 benämner för intern validitet) handlar om att tolkningen av den sociala verkligheten (Bryman 2011). Trovärdighet och överförbarhet i en kvalitativ studie handlar om att det ska finnas ett samband mellan urvalsförfaranden och de slutsatser som forskaren drar av sitt material (Jacobsson 2008). En ingående metodologisk diskussion om hur metoden påverkar resultat och slutsatser kan därför innebära en ökad trovärdighet och överförbarhet för kvalitativa studier (Jacobsson 2008). Denna typ av reflektiva överväganden från min sida hoppas jag framgår av detta kapitel, bland annat beträffande urvalsgruppens sammansättning och intervjuernas genomförande. Jag anser därför att undersökningens trovärdighet är hög. *Konfirmering* innebär att jag inte medvetet låtit egna värderingar eller en teoretisk inriktning påverka forskningens resultat (Bryman 2011).

5.6 Forskningsetiska principer

Då insamlingen av empiri skett genom kvalitativa intervjuer finns det flera etiska överväganden som jag har beaktat under forskningsprocessen. En samhällsvetenskaplig undersökning skall uppfylla Vetenskapsrådet (u.å.) fyra forskningsetiska principer: *informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.*

För att uppfylla *informationskravet* skickade jag på förhand ett informationsbrev via mail till samtliga respondenter där jag beskrev studiens syfte och i korthet informerade om de forskningsetiska överväganden som studien utgår från (bilaga 2) (Vetenskapsrådet u.å.). Bland annat informerades informanterna om deras frivilliga deltagande och att ljudfiler skulle förstöras efter att uppsatsen är examinerad och godkänd. Jag försäkrade mig även om att samtliga respondenter accepterade att jag i studien presenterade dem vid förnamn och deras organisationstillhörighet, informerade att jag kommer att hantera insamlat material på ett aktsamt vis och att obehöriga inte ska ha tillgång till intervjumaterialet. Detta säkerställer även *samtyckeskravet* och *nyttjandekravet.*

Nyström (2012) tar upp läsaren som publik som en risk för integritetsskyddet, då organisationerna och respondenterna nämns vid namn. För att uppfylla *konfidentialitetskravet*, som innebär att anonymisera respondenterna, har jag resonerat kring NGO:s som offentliga aktörer och att dess medlemmar syns i offentliga sammanhang. Jag nämner i resultat- och analyskapitlet om respondenterna själva är beduiner om detta tillför en analytisk dimension,

eller är relevant för att förstå den analytiska reflektionen. Vidare anges respondentens kön för att undvika att empirin blir platt och inte skildrar respondenternas upplevda verklighet (Nyström 2012). Det kan dock bli utmanande i gestaltningen av sociala strukturer om anonymiteten suddar ut de dominansstrukturer och övriga sociala strukturer som uppfattas och beskriver verklighetens komplexitet (ibid.). Skaerbaek (2012) belyser hur det kan komma att spela en roll för resultatet att faktorer som exempelvis deltagarnas kön inte anonymiseras, då strukturer och samspel påverkas av detta. Det kan därför uppstå ett spänningsfält mellan forskningens kvalitet och de etiska hänsynstaganden som måste tas (ibid.). Deltagarna har dock, som påpekats ovan, informerats om detta vilket är viktigt för att uppfylla informationskravet (Bryman 2011)

Vid utformningen av uppsatsens resultat- och analyskapitel har det varit nödvändigt att beakta hur deltagarna kan komma att påverkas av intervjuerna och presentationen i uppsatsen (Nyström 2012). Nyström använder begreppet framträdandestrategier, där vi anpassar oss och vad vi säger för att upprätthålla vår självbild, och att den i sin tur ska överensstämja med den bild som förmedlas till publiken (ibid.). Detta är en viktig aspekt, då företrädarna för de olika NGO:s under intervjun kan ha skapat strategier för att undvika negativa konsekvenser och diskrepans av den egna självbilden, men även organisationens image. NGO:s har ett starkt intresse att framstå som betydelsefulla och att de gör mycket gott för målgruppen, i det här fallet den beduinska befolkningen. Dessa aspekter är ofrånkomliga i en studie som denna, och är viktiga att reflektera kring då de berör det empiriska materialet och hur det ska tolkas.

Det finns också en aspekt i att se forskaren, och i det här fallet mig själv som publik där det finns ämnen och teman som är laddade på olika sätt (Nyström 2012). Under intervjuerna berördes exempelvis historiska händelseförlopp och dagsaktuell politik som rörde upp känslor hos respondenterna vilket kan uppfattas som obehagligt för intervjupersonerna. Nyström (2012) tar upp vikten av ett empatiskt förhållningssätt men att detta inte behöver vara detsamma som neutralitet. Det var inte enbart deltagarnas reaktioner som föranleder en etisk diskussion, utan även mina egna reaktioner och min subjektivitet under intervjuerna. Min förförståelse och de insikter som jag tycker mig få kan ha kommit att influera intervjusituationen genom frågor jag ställde eller reaktioner jag visade. Nyström anser att neutralitet är omöjligt att uppnå i en intervjusituation, och att känslor och reaktioner som dyker upp eller att personkemin kan se olika ut och detta är något som forskaren efter hand lär sig att hantera under intervjuernas gång.

6. Resultat och analys

Syftet med studien var att undersöka hur NGO:s motiverar och tillämpar sina strategier i sociala arbetets praktik med beduiner i södra Israel. Jag kommer därför i detta kapitel att presentera resultaten och analysera dessa utifrån mina analytiska begrepp. Genom tematiseringen av det insamlade materialet har jag identifierat några teman. Organisationernas tolkning av problematik och förklaringsmodeller, Arbetsstrategier och arbetsmetoder, Samarbeten med socialtjänst, Kulturmedvetenhet, Brukarinflytande samt nätverkande. Respondenterna företräder olika NGO:s vars inriktning jag beskriver nedan.

6.1 Berörda frivilligorganisationer

I detta delavsnitt berör jag i korthet de organisationer som respondenterna i min undersökning företräder. Information har jag hämtat från dels organisationernas officiella hemsidor – vilket innebär att vissa uppgifter kan vara tillrättalagda – dels vad som framkom när jag intervjuade informanterna om deras respektive organisationer.

Adalah – The legal Center of Arab Minority in Israel, är en judisk-arabisk organisation som grundades 1996 och som arbetar för att ge den palestinska och arabiska befolkningen i Israel jämlika rättigheter och stöd vid brott mot mänskliga rättigheter. Organisationen företräder den arabiska befolkningen vad gäller rättstvister. Organisationen förmedlar rättshjälp och biträder enskilda i rättsfrågor, men även andra organisationer som arbetar med den arabiska minoriteten. Organisationen anordnar konferenser och seminarier, publicerar rapporter och når ut till medier, samt utbildar lärlingar och nyexaminerade advokater i juridik om rättstvister som rör mänskliga rättigheter och i *advocacy*. Organisationen lägger stort fokus på mänskliga, kulturella, civila och politiska och sociala rättigheter samt straffrättsliga processer och tvister kring land och bosättning.

Ajeec-Nisped (The Arab-Jewish Center for Equality, Empowerment and Cooperation – Negev Institute for Strategies of Peace and Development) grundades 1998 och syftar till att stärka ett aktivt medborgarskap genom utbildning och ekonomisk *empowerment*. Organisationen fokuserar på marginaliserade och utsatta befolkningsgrupper, framför allt Negevöknens beduiner. Organisationen leder projekt som syftar till att starta arbetskooperativ bland beduiner och att skapa entreprenörskap och samarbete mellan beduinska minoriteten

och judiska majoritetsbefolkningen. *Bedouin Volunteer tent* är ytterligare ett projekt som ger ungdomar möjlighet att volontärarbeta i skolor i beduinska byar och städer som av staten är både *recognized* och *unrecognized*. Organisationen driver även projekt som syftar till att stärka föräldraskapet och relationen mellan framför allt mödrar och barn. Organisationen har också projekt som syftar till att skapa en internationell plattform för diskussion och *advocacy* med andra internationella organisationer som EU eller med andra länder i Mellanöstern.

Negev Coexistence Forum for Civil Equality – Dukium (NCF) grundades 1997 på initiativ av judiska och arabiska medborgare i Negevöknen. Organisationens mål är att skapa judiskt-arabiskt samarbete i frågor som rör civil jämlikhet, förståelse och fredlig samlevnad. Organisationen anser att den israeliska staten har misslyckats med att tillerkänna den beduinska befolkningen fullständiga civila rättigheter och man arbetar för att bygga partnerskap mellan befolkning, organisationer och statliga organ i Israel. NCF arbetar bland annat med att skapa kontakt med lokala ledare i byar som är *unrecognized* för att hjälpa befolkningen med basala behov. Organisationen verkar även internationellt för att öka utlandets medvetenhet om byarna och befolkningen, skriva skuggrapporter till FN och människorättsorganisationer. De dokumenterar händelser relaterade till byarna såsom demolisering, brist på sociala insatser ex. grundskola, samt sanitära och infrastrukturella problem. Man arbetar även tillsammans med andra NGO:s för att företräda och stötta beduiner i rättsliga frågor och i domstol.

Ma'an Develop Center är en palestinsk organisation som arbetar för att främja den palestinska befolkningens rättigheter och säkerhet genom att utveckla och förbättra levnadsvillkor i de arabiska samhällen som ses som de mest utsatta och marginaliserade. Detta sker genom att uppmuntra och utbilda befolkning till att ta ledningen över sin egen utveckling för att främja ekonomiska framsteg, ledarskap, empowerment och mänskliga rättigheter.

Den del av organisationen som jag har varit i kontakt med arbetar i Negevöknen med beduinska/arabiska kvinnors rättigheter och kunskap om rättigheter. Avdelningen är feministisk och arbetar för kvinnors ekonomiska utveckling och ledarskap. Organisationen har samarbete med andra kvinnoorganisationer i Israel för att skapa en gemensam agenda och stärka mindre organisationer. Ma'an företräder, stöttar och biträder även arabiska kvinnor i rättsliga frågor vad gäller våld i nära relationer samt i skilsmäsoärenden. Organisationen

arbetar även med frågor som rör palestinska kvinnor i Israel utan israeliskt medborgarskap, vilket genererar svårigheter kopplade till civila och mänskliga rättigheter.

A New Dawn in the Negev – Bedouin-Jewish Organization grundades 2009 och arbetar främst med att främja utbildning och uppmärksamma den sociala och kulturella isolering som upplevs av beduinska ungdomar i Negevöknen. Organisationen samarbetar med lokala skolor i det beduinska samhället för att uppmärksamma och förebygga kulturella klyftor, samt för anordna ungdomsutbyten i syfte att få ungdomar att reflektera över sin egen beduinska identitet och sin livssituation i södra Israel. Organisationen bedriver även ett *Youth at Risk Program* som syftar till empowerment av ungdomar som lever i utanförskap och med social problematik. Slutligen anordnas musikklasser i klassiska instrument för beduinska grundskoleelever.

6.2 Tolkning av social problematik och förklaringsmodeller

Respondenterna kommer att benämnas vid deras förnamn och den organisation de arbetar i. Som jag beskrev i kapitel 4 finns det olika sätt att tolka och förstå makt, och en förutsättning för att använda sig av empowerment som teori kräver att gruppen uppfattas som maktlös eller stigmatiserad (Adams 2003).

6.2.1 Politiskt beslutsfattande

Samtliga respondenter var överens om att den beduinska minoriteten har en låg socioekonomisk status och utsätts för strukturellt förtryck. De tog upp strukturella problem så som brist på infrastruktur, dåligt skolsystem, social exkludering samt en utbredd fattigdom bland befolkningen. Det tog även upp problem som brist på investeringar i relation till judiska samhällen och städer i Negevöknen och en omedvetenhet om sina rättigheter.

Flera respondenter talade även om byarna som är *unrecognized* och de sociala problem som de upplevde att dessa gav upphov till, till exempel i form av brist på sociala insatser, el, vatten sjukvård och skolutbildning. Några respondenter upplevde även att demoleringen av hus i byarna var ett mycket stort problem för befolkningen. En återkommande reaktion som jag möttes av när jag bad respondenterna att beskriva hur levnadssituationen är idag för beduiner i södra Israel var i form av ett skratt, suckande eller en kommentarer där respondenten inte

riktigt visste vart hen skulle börja. Wafaa Ajeec beskrev levnadssituationen på följande vis:

W: I'm just thinking where to start from. Because we have- We have different problems in the Bedouin society. First of all we have like 200 000 which is living here in the south, but half of them are living in the unrecognized villages.

O: Mm.

W: Which has no electricity, no water and no services and no roads, nothing... hospitals, schools, nothing. So it's a very big problem because- It's a huge one because we have no schools no nothing. It's a big problem... Second of all we have a- In the unrecognized villages we have all the demolition, which they have in the unrecognized villages. Second of all I think that the Bedouin society is a minority in the state of Israel and minorities- we don't have the same budget, we don't have... we have different issues in health...

Wafaa fortsätter beskrivningen av problematiken genom att säga:

It's a very low socioeconomic status in the Bedouin society. We have a high level of unemployment. People that we have, especially woman, they don't work- so we have most problems. [Skrattar] What to mention, what not to...

Citaten lyfter fram att Wafaa Ajeec upplever att befolkningsgruppen är svag i relation till majoritetsbefolkningen och att beduinbefolkningen som minoritet inte tilldelas samma ekonomiska resurser för att driva städernas skola och sjukvård. NGO-företrädarnas reaktioner kan tolkas som en frustration över gruppens svaga position i samhället eller som en känsla av hopplöshet över omfattningen av problem som finns på ett strukturellt plan såväl som på ett individuellt plan. Likt Adams (2003) teori om empowerment är det nedslående att minoritetens svaga position i samhället och en mycket omfattande problematik i lokalsamhället upplevs motverka arbetet med empowerment.

Haia från NCF upplevde på liknande sätt att befolkningen har mindre maktresurser och ansåg att beduinerna är en förtryckt minoritet och gav en del talande exempel.

So we are talking about a very, very eh... don't want to say weak but it was- they came to this position because somebody was doing something. Brought them to be weak. Most of the villages are also economically and socially very, very problematic because the infrastructure, the social

infrastructure in the towns is not good enough, is not suitable for the population. It is not- I think it works according to the western criteria and not according to the people they are dealing with.

Socialarbetaren Lee menade att hon som kommunal socialarbetare informerade om rättigheter och sociala insatser som kan ges, men som människor i byarna inte förefaller medvetna om.

Nobody told them about these rights and it seems like it's in nobody's interest.

En grundförutsättning för empowerment är att det ska finnas en syn på att makten kan förflyttas och att befolkningen som grupp kan bli stärkt genom eget handlande på initiativ av professionella. Det krävs också att minoriteten ses som resurssvag till samhället i stort (Adams 2003). Detta gjorde samtliga NGO-representanter.

6.2.2 Förlorad identitet

Gruppens utsatthet förklarades på olika sätt av intervjupersonerna, men tyngdpunkten låg å ena sidan i ett, som jag beskrev ovan, strukturellt förtryck, men å andra sidan i att problematiken hade sin grund i social exkludering och isolering samt bristande sociala insatser/medvetenhet om rättigheter att få sociala insatser. Malloy (2014) menar att empowermentorienterat socialt arbete väl lämpar sig till minoriteter som utsätts för en konsekvent marginalisering eftersom att det finns ett tydligt behov för gruppen att återta kontrollen och bygga upp upplevelsen av förlorad identitet (ibid.). Det är också viktigt ge ramar för att leva och bevara egen identitet och kultur, så som språk och tradition (ibid). Kher AJEEC lyfte upp hur han ansåg att identitet och tradition spelar en tydlig roll för marginaliseringen av den beduinska befolkningen:

K: The Bedouin community moved from being a highly conservative, highly traditional community living in a very certain way of life. In the desert in a very simple way of life. Moved into almost immediately into being in contact with the majority which is a western community. Bedouins in this sense are new immigrants. But contrary new immigrants here they did not get the preparation for this. They are new immigrants by force, without any proper preparations. They are new immigrants not geographically speaking, they are new immigrants culturally speaking.

O: And also the citizenship is new?

K: Well, that's- Citizenship is technical. You have a card, you don't have a card. That's technical. I'm talking about the sort of, the behaviours, the thinking, the daily interactions. Bedouins found themselves in a very short period of time in the middle of a highly westernized society.

Kher hävdade att det inte enbart att det är en fråga om aktivt förtryck från myndigheternas sida, utan att förändringen från det traditionella till ett västerländskt samhälle fick befolkningen att tappa fotfästet. Han fortsatte att beskriva problemet genom att säga:

K: When people start losing their way, their identity, their believes, their you know, sense of belonging, they start looking for systems that can help them. And we don't have these systems, so all the traditional support systems are gone. You don't have new or modern social support systems that can take over, so people start looking around, start shopping around.

Det går att urskilja en uppfattning av att det beduinska samhället har drabbats av problem kollektivt, då de som en minoritet med låg socioekonomisk status måste verka för att återta makten över sina liv och sin identitet. Adams (2003) menar i likhet med Malloy (2014) att det är viktigt att en kollektiv ansats av empowerment tillämpas när en befolkningsgrupp eller ett lokalsamhälle lider av strukturella och politiska beslut som försatt befolkningen i ett tillstånd av maktlöshet och vanmakt. Som citaten ovan visar är det den typen av förklaringsmodell och problematik som respondenterna lyfter fram. Kher Ajeec valde att peka på hur problemen uppstått ur en syn på att befolkningens identitet har gått förlorad. Detta ansluter till Malloy (2014) definition av användningen av empowerment för att återerövra minoritetens kollektiva identitet. Jag kommer därför i nästa avsnitt att redogöra för på vilket sätt som respondenterna motiverade NGO:s projekt och insatser mot bakgrund av problemets karaktär och omfattning.

6.3 Arbetsstrategier och metoder

Det fanns i de svar som respondenterna gav uttryck för en variation mellan hur arbetet motiverades och hur de presenterade på vilket sätt deras projekt hade utformats. Projekten var delvis till för att ge insatser till basala behov och utforma service som handlade om att lösa akuta problem. Dessa typer av insatser innebar att bidra med solar system, ficklampor och filter efter demolisering av hus, se till att det fanns kylskåp för mediciner i byar där någon var sjuk och att erbjuda en krislinje för beduinska kvinnor som utsätts för våld. Respondenterna menade dock att detta inte var det huvudsakliga arbetet för NGO:s. De flesta projekten hade sin utgångspunkt på ett individuellt plan men syftade till att påverka ett mer långsiktigt arbete.

6.3.1 Öka medvetenheten, aktivism och voluntarism

Genom att arbeta med att öka medvetenhet kring rättigheter, diskriminering och rättssystemet hoppades respondenterna på längre sikt kunna innebära en kollektiv medvetenhet och bidra till empowerment. Wafaa Ajeec ansåg att arbetet med volontärer och workshops ökar medvetenheten och sprider aktivism och drivkraft för att starta egna projekt.

We are doing a dialogue with the community and we are trying to eh... to increase awareness towards different issues, we are trying to increase awareness towards themselves and how they treat themselves and how they speak to themselves. So we are doing this empowerment from different points of view, but we believe that we give a lot of information where there is a lack of information that the people they don't have.

Wafaa Ajeec berättade också att:

And we are bringing a young generation towards more activism and they volunteer more and they are trying to change the reality that they are living in.

Adams (2003) beskriver att ett empowermentinriktat arbete gentemot ett lokalsamhälle innebär att metoden ger verktyg för minoritetsgruppen själv att identifiera problem och att starta projekt och i framtiden kunna "byta roller" med socialarbetare. Det förefaller vara ett viktigt inslag i den metod som organisationerna använde sig av, då många projekt avslutades med att gruppen, oftast volontärer, själva investerade i ett eget projekt som de ansåg var viktigt för lokalsamhället. Att få kunskap om rättigheter och orättvisor ansåg respondenterna vara en grogrund för att skapa ett engagemang bland volontärer, som tycktes vara både en resurs och en strategi för att uppnå empowerment. Khalil Adalah och NCF som varit volontär i många år i båda organisationerna berättade följande:

It is something that I don't know how to explain but it's- I think it is my community, my people eh... my population that nobody can help them if I don't do that. Who can do that? I feel like ehm... this is my destination, this is my- like a messenger, that someone sent me here, even that there is no specific one sent me, but I feel like that. And I am carrying a message for the world, for my population, for my country, for my state, for everybody to... to look at this community and treat them well because we are indigenous people, even though Israel don't recognize us indigenous, but we are indigenous people.

Khalil Adalah och NCF hade en känsla av att sprida kunskap till omvärlden om sitt samhälle, och om gruppens identitet. Enligt Adams (2003) kan en förtryckt minoritet genom medvetandegörande strategi om de orättvisor de utsatts för bidra till en social förändring inom lokalsamhället, men också uppmärksamma problematiken för omgivningen, såväl nationellt som internationellt.

Khalil Adalah och NCF kände ansvar för och hade möjlighet att genom sin kunskap vara en budbärare både inom gruppen genom advocacy (företrädarskap) och genom att öka medvetenheten om beduinernas bland majoritetsbefolkningen i Israel, men också internationellt genom att peka på beduiner som ursprungsbefolkning med specifika intressen och behov i staten Israel. Mörck (2003) menar att man genom empowerment inte enbart investerar i kollektivet eller individen, utan dessa bör förenas för att förstå hur minoriteter som grupp kan få en ökad maktposition i samhället i stort.

Jamal A New Dawn, som är beduin, förklarar att han genom att berätta för beduinska ungdomar om sina erfarenheter, aktivism, sitt arbete på universitetet och hur han startat organisationen kan bidra till att det skapas möjlighet för dem att göra detsamma och själva axla ansvaret som ledare. Han pekade även på det faktum att han idag arbetar och driver en NGO ger ett uttalat budskap till den beduinska befolkningen.

Not just the spoken, it could be also in the level of just to be in this game and to be in this floor and to push to the centre of this floor. That gives light for people oy... Jamal did it, why wouldn't we do it.

Detta kan ses som, precis som Mörck (2011) framhåller, att empowerment av en individ inom gruppen kan kopplas samman med empowerment för minoriteten kollektivt. Wilks (2012) beskriver att advocacy kan användas av individer inom lokalsamhället, då arbetet med empowerment har skapat maktförhållanden inom minoriteten. Flera respondenter, inklusive Khalil Adalah och NCF talade om advocacy i samma veva som de pratade om empowerment. Han ansåg att en av utmaningarna i arbetet är befolkningens omedvetenhet:

The other thing is the awareness of the people. The people are frustrated, feel hopeless.

Han fortsatte att beskriva hur organisationen och han själv arbetar med detta:

There is an advocacy, internationally and nationally that I am providing for myself, for my village, for my community.

Khalil menade att advocacy kan användas på flera plan, såväl personligt som inom gruppen och internationellt. Hans beskrivning av advocacy stämmer väl överens med Wilks begrepp *action for advocacy*, att föra sin egen talan, och *citizen advocacy* – att föra andras talan inför myndigheter.

Andra projekt som respondenterna redogjorde för syftade till ekonomisk utveckling. Ett fokus var att starta lokala föreningar där det fanns arbetsmöjligheter eller en specifik utbildning exempelvis skolkök, förskola, eller stödjourer för våldsutsatta kvinnor. Dessa respondenter hade ett mer grupporienterat fokus, där organisationen investerar i en grupp inom minoriteten och skapar ett team. Kher Ajeec berättade om ett exempel på hur denna strategi medför att en grupp kvinnor som utbildats till förskolelärare blev stärkt och ville bli en del av organisationen, istället för att ses som klienter:

K: Oh, well yeah. Two- I think it was last year that the women that are running the day-care facilities became so empowered that they got united as under one of the workers unions and they sued us.

O: Oh.

K: So we started a negotiation with them. Ehm, and the final eh... I think it was the only time in history that the employee actually got happy that the workers won the battle. And the final agreement was exactly what they asked for.

Kher Ajeec menade således att möjligheten att skapa arbetsmöjligheter till ett fåtal individer innebär ett ökat inflytande för att kunna förändra strukturer, då kvinnorna – enligt hans beskrivning – blev så starkt delaktiga i organisationen att de inte längre ville bli betraktade som klienter. Kher beskrev ett liknande projekt i syfte att lösa problemen kring ambulanssjukvård till byar som är *unrecognized* och saknar vägar eller som inte ens är placerade på kartan. Organisationen utbildade därför fyra lokala ambulansförare från byarna, fick ambulansfordon donerat av Magen David Adom – den israeliska motsvarigheten till Röda Korset – och kunde därigenom lösa ett kollektivt och strukturellt problem inom det beduinska samhället. Därutöver kunde man ge utbildning och arbetsmöjlighet och

empowerment till en specifik grupp individer inom lokalsamhället. Kher ansåg att arbetet stärker gruppens position:

So we are also changing perceptions, not only doing the services. The first time that Bedouins are actually becoming funders for projects. Not just being needy all the time, asking for help, but now they are supporting businesses and social development projects.

Kholood Ma'an betonade att organisationens viktigaste uppgift var att öka medvetenheten kring medborgerliga rättigheter, då befolkningen enligt henne saknade kunskap om dessa, vilket ger dem en resurssvag ställning i det israeliska samhället. Empowermentorienterat arbete handlar enligt henne om att förmedla kunskap om dessa rättigheter:

To know what- to know their rights. And to know ehm... better about what they will do if some of their rights were violated, I mean. To empower them. Not in a way when you will say "No, you have to do this, you have to pick up the phone, you have to go to the police". No, at least we tell them what options they have and to let them choose what's the perfect way for them. Because they are the only one who can understand the circumstances and know their strength and what they can do and what cannot do.

Att Kholood Ma'an motiverade arbetet med att informera om olika alternativ med att detta leder till handling i livet och en styrka att kunna fatta egna beslut. Många av intervjupersonerna ansåg att det saknas kunskap om orättvisor, och exemplifierade med hur de som bor i större beduinska städer saknar vetskap om den demolisering av bostadshus som sker i olika byar.

Att lyfta gruppen som helhet genom empowerment tycks handla om att dels stärka vissa individer eller grupper av beduiner med information om att ta sig an ledarskap, eller genom kontinuerlig information kring rättigheter bidra till att befolkningen inser sina egna rättigheter och möjligheter. Arbetet tycks också handla om att öka medvetenheten om de brister som finns i strukturen inom lokalsamhället, exempelvis i byarna som är *unrecognized*, för att medvetandegöra kränkningar som alla inom minoriteten nödvändigtvis inte upplever.

Samtliga tillvägagångssätt motiverades med att det på längre sikt innebär att makten förflyttas och att beduiner tar kontroll över sin egen situation. Det handlar om att gruppen för att uppnå empowerment genom delaktighet, förbättrar sina personliga förmågor (Spicker 2008). Att

utveckla gruppens existerande nätverk och resurser för att skapa sociala skillnader kallar Spicker för *neighbourhood work* (grannskapsarbete) och kan liknas vid respondenternas syn på att projekt som syftar till utbildning (ambulansförare eller förskolepedagoger) skapar skillnad i sociala strukturer och i sociala insatser.

Voluntarismen i grundskolor bygger på samma strategi, och båda dessa exempel kan även liknas vid Spickers (2008) begrepp *community social work*, där projekten syftar till att öka individernas potential bland majoritetsbefolkningen. Respondenterna beskrev att de individer som deltog i projekt fick förbättrade möjligheter till att starta egen företagsverksamhet eller skaffa högskoleutbildning. Att arbetet även resulterar i aktivism beskrev flera respondenter som en framgång i empowermentarbetet.

Flera respondenter framhöll att deras arbete skapar en ny generation av unga ledare. Kholood Ma'an beskrev att deras projekt riktade sig till unga beduinska kvinnor som genom voluntarism inom organisationen fick utbildning om kvinnors rättigheter och i samtalsstöd för att tillsammans driva Ma'ans krislinje för kvinnor som utsätts för våld i nära relationer. De fick därefter möjlighet att starta egna projekt och driva workshops som syftar till att förbättra kvinnors rättigheter i Negevöknen. Kher Ajeec berättade att de beduinska ungdomarna från organisationens volontärer ledde en demonstration mot en reform som påverkade byarnas existens, och skrattade samtidigt åt hur volontärprojektet får finansiering från staten – samtidigt som organisationen genom sitt arbete, enligt honom, skapar en opposition av beduinskt medvetna ungdomar. Spicker (2008) benämner den typ av empowermentorienterat arbete som främjar politisk mobilisering och aktivism för *community organization*. Det tycks finnas en tydlig koppling mellan Spickers tre begrepp och organisationernas projekt, men även att dessa strategier kombineras med varandra.

6.3.1 Kulturmedvetenhet och brukarinflytande

De flesta organisationer ser kultur som en förutsättning för ett framgångsrikt arbete, men även en utmaning. *Cultural sensitivity* och en stark koppling till gruppens tradition och normer är en överlevnadsmekanism för att lyckas. Empowerment syftar till att skapa insatser som ges med kulturell medvetenhet och i samspel med den målgrupp som insatsen riktar sig till (Adams 2003). Under intervjuerna tycktes kultur och politik flyta samman, då det ofta framhölls att politiken inte beaktade beduinernas kulturella intressen och identitet.

Respondenterna berörde i intervjuerna också majoritetsbefolkningens inställning till beduiner och deras problematik, och lyfte aspekter som att de inte vill se, att de betraktar befolkningen och byarna som ett problem och att de inte uppmärksammar beduinernas rätt till landområden. Flera respondenter lyfte även hur politiken blivit mer högerorienterad, vilket respondenterna ansåg försvårade organisationernas arbete, då klimatet blivit mer nationalistiskt. De talade även om hur gruppens egen medverkan i arbetet bidrar till kunskap som skapar möjligheter. Det faktum att NGO:s medlemmar i vissa fall är både judar och araber skapar möjligheter och förändrar uppfattningar och ger tillgång till ytterligare ett narrativ och ökad förståelse och respekt hos majoritetsbefolkningen, något som de i nuläget ansåg vara en viktig aspekt i arbetet.

Al-Kernawi (2011) visar i sin studie att det finns ett lågt förtroende bland beduiner att vända sig till judiska socialarbetare. Berman (2006) belyser i sin studie vikten av att hitta sätt att nå ut med insatser där geografisk otillgänglighet och språk ses som hinder. Det tycks finnas en tydlig markör i organisationernas arbete i just frågan kring kultur och att ge eller skapa service som är bunden till minoritetens kontext. Kher Ajeec beskrev kulturaspekten på följande sätt:

We have to work within the traditions because you cannot go into the Bedouin community, which is completely different from the majority and start to do whatever without taking in account the traditions. And we can't work against the religion, because if we do so we will not be able to go into the community and work. So we have to be on that zone of being accepted. Not always easy, not always being accepted 100%, but at least you have to take that into account.

Intervjupersonerna berättade att deras arbete bygger på att specifika och generella behov inom gruppen uppmärksammas och identifieras, där de genom sin expertis och nära kontakt med beduiner kan identifiera orättvisor. Kulturen, språket och traditioner finns där som ständigt närvarande och går inte att bortse från eller motarbeta. För att kunna hjälpa och urskilja behov och få människor att öppna upp och berätta om svårigheter, så framhöll respondenterna att viktiga förutsättningar för detta utgörs av språklig kompetens och en förståelse för tradition och insikt om social sensitivitet gentemot det beduinska samhället. Kholood Ma'an berörde ett flertal gånger att NGO:s arbete baserades på en medvetenhet och kunskap om de normer och familjestrukturer som är rådande för att bättre kunna stötta kvinnor som vänder sig till frivilligorganisationen:

And she says (klienten; min anm.) "No, if I go there I will lose my family, will- my sisters won't get married, no one will look at our family". So I can understand and I know how that affects the families a lot. So yeah, the sensitivity, social sensibility as you call it. It's very important.

Å ena sidan framhöll respondenterna att de bidrar som ett supplement till statliga insatser genom att finnas på plats och skapa insatser som är anpassade till minoriteten, och genom att arbeta i gränslandet mellan religion, kultur, majoritet och minoritet. Beroende på frivilligarbetarens bakgrund kan detta vara en utmaning. Socialarbetaren Lee menade att hennes största utmaning handlade om hur hon skulle hantera och arbeta i en kultur som hon inte kände till; hur hon skulle agera och insikt om problematiken, när hon upplevde att beduinerna såg annorlunda på exempelvis familj och uppfostrande av barn.

Å andra sidan vill några av organisationerna inte beskriva sitt arbete som ett supplement, utan snarare att de står för att skapa social förändring och är en *social change organization*, med målsättningen att få minoritetens röst hörd och skapa en motdiskurs om en befolkning som inte är resurssvag, utan som istället förvägrats att få sina legitima rättigheter tillgodosedda och blivit kulturellt förtryckta.

6.3.2 Samarbete med socialtjänsten

På min fråga om relationerna mellan de NGO:s där respondenterna är verksamma och statliga organ, majoritetsbefolkningen och beduinbefolkningen, fanns en stor variation i uppfattningarna. De flesta hade en försvårad relation till åtminstone en av dessa parter, där det antingen inte fanns en relation överhuvud taget eller där den kantades av konflikter.

När det kom till socialtjänsten menade åtskilliga respondenter att det fanns en viss kontakt dem emellan. Kher AJEEC menade att socialtjänsten var beroende av deras projekt, då de ofta startade ett pilotprojekt, baserat på kunskap om beduinernas specifika behov. Insatsen kunde sedan lämnas över och i sin helhet bli statlig. Haia NCF upplevde att socialtjänsten och socialarbetare lyste med sin frånvaro i stunder där hus demoliserades och familjer är traumatiserade. Hon beskrev situationen genom att säga:

But never ever someone from the establishment. They are not asking "What are you doing tonight? Where will you sleep? What are you doing in the winter? What is happening in a storm, you know when there was a blister?" Never ever.

Haia NCF poängterade även att det inte fanns ett samarbete mellan socialtjänst och organisationen och hon menade att det berodde på att det saknades vilja från båda sidor att arbeta tillsammans. Socialarbetaren Lee som är judisk – men arbetar med statliga sociala insatser till de byar som är *unrecognized* – framhöll att hon aldrig varit i kontakt med en NGO och kände inte heller till om det fanns NGO:s som arbetar med beduiner specifikt. Både Haia NCF och socialarbetaren Lee arbetar alltså med åtgärder som riktar sig till den beduinska befolkningen, men föreföll paradoxalt nog inte vara medvetna om varandras existens eller ens arbete. Andra organisationer hade en kontinuerlig kontakt med socialtjänsten, men det gällde framför allt i de projekt som hade relevans för service och specifika insatser, exempelvis Ma'an's arbete med kvinnor som utsätts för våld i nära relationer.

Relationen som respondenterna beskrev med socialtjänsten handlade dels om det samarbete som fanns mellan organisationerna och de kommuninvånare som var judar och de som var beduiner i de beduinska städerna. Många NGO:s samarbetade med båda parter och med olika kommuninstanser, exempelvis utbildning eller ekonomi, beroende på vilket projekt som organisationen drev. I de fall respondenterna beskrev relationen med socialtjänsten som konfliktfylld var ett återkommande tema att de upplevde att de själva eller organisationerna sågs som kontroversiella. Khalil Adalah och NCF menade att hans arbete med advocacy och företräderskap för människorna i byarna som är *unrecognized* handlade om att spegla för beslutsfattare hur lagstiftning och policys påverkar människors vardagliga liv. Han beskrev relationen som konfrontativ.

Respondenterna ansåg överlag att det var komplicerat att arbeta med kommunala organ, dels för att de ansåg att de kommunalt anställda saknade tillräcklig kunskap inom detta område, dels att deras arbete klassades som kontroversiellt av de kommunala organen. Kholood Ma'an berättade om relationen med socialkontor i judiska och beduinska städer:

Some of the offices are very cooperative with us and they will do almost everything in order to help the women. But some of the offices, it's very hard for them. Very hard for them to see us as a partner because since we are a feminist organization and we call for- we call against polygamy

and most of the people here, men basically, and women, they hate Ma'an. They hate Ma'an because they think that we are against the religion.

Både Khalil Adalah och NCF och Kholood Ma'an och andra NGO-företrädare upplevde sig motarbetade. Jamal A New Dawn ansåg att kommunpolitiker är misstänksamma och inte samarbetar kring organisationens Youth at Risk-program med beduinska ungdomar som hamnat i kriminalitet eller utanförskap som målgrupp:

They feel scared yet (municipality). They don't want this collaboration, although it's collaboration. I work with you, social workers. I work with you as the municipalities. Why do you still put the line, the limit? It's yours. Give us- be... give us a chance to work with you and don't be so suspicious...

Adams (2003) belyser begreppet *radical social work* som inom empowermentorienterat arbete handlar om de idéer och argument som lyfts fram av socialarbetare, och i det här fallet ses NGO:s som radikala av dem som redan har en socioekonomisk maktposition. Detta kan i vissa fall leda till en marginalisering eller ett öppet ogillande av organisationernas insatser, vilket motverkar samarbete med högre instanser (Adams 2003). Ovannämnda citat ur empirin kan ha en koppling till detta, då tankar såsom feminism enligt Kholood Ma'an anses allt för radikal för de kommuninvånare som hon senare berättade själva är gifta med flera fruar. Jamal A New Dawn kände av en rädsla från kommuner och socialarbetare i den beduinska staden, i projektet som uppmärksammar ungdomar med problem som, han menar, utan organisationens arbete är osynliga.

6.3.3 Nätverkande

”Nätverkande” framhöll respondenterna som både en arbetsstrategi men även ett sätt att överleva som organisation och att knyta kontakter inom lokalsamhället, med andra NGO:s och med organisationer som EU och FN. Samtliga menade att det var tack vare samarbete med större organisationer som de kunde finansiera sina projekt, och flera hoppades även genom nätverksarbete kunna skapa en stabil kontakt som innebär att deras arbete inte är beroende av insamlingar och internationella och nationella bidrag. Greenspan (2014) uppmärksammar i sin studie om israeliska NGO:s som arbetar med beduiner, att organisationerna *ökar* sitt socioekonomiska kapital genom advocacy och genom nätverkande.

Kholood Ma'an hävdade att samarbete, framför allt med nationella NGO, baseras på att känna sig starkare och att lära varandra:

Yeah, you are stronger because you see that you are being supported by other organizations and you are not working alone in this topics or issues. So in some- somehow it gives you a comfort that you have partners that will help you and support you and teach you.

Att samarbeta med andra organisationer kan innebära en trygghet och en gemensam grund, men det kunde enligt några intervjupersoner också innebära att organisationerna kan genomföra aktioner eller insatser som anses vara riskabla att utföra som NGO. Därför har exempelvis NCF startat nätverket Recognition Forum som består av medlemmar från ett tiotal NGO:s. Haia NCF menade att:

H: Part of the things people doing on the ground, we can't do through NCF so we are doing through Recognition Forum which is... has no legal status.

O: Mm.

H: So, we will not do it.

O: I see...

H: This kind of stuff, and that's why we need Recognition Forum, you know.

O: Yeah.

H: It's like expanding your possibilities without endangering the (NGO) status.

Wilks (2012) pekar på hur NGO:s använder sig av beduinbefolkningen för att samla in material för att nå ut internationellt, men även i syfte att tillvarata minoritetens intressen. Flera respondenter pratade om projekt som arbetade med advocacy som bärande element. De beskrev om hur de skickar information till människorättsorganisationer, hittar sätt att låta befolkningen få beskriva sin egen historia och liv i Negevöknen med hjälp av fotoprojekt och narrativt berättande, som sedan sprids internationellt. De ansåg att detta satte press på beslutsfattare i Israel, och att det skapar en diskurs om beduinbefolkningen som Negevökens ursprungsbefolkning, i likhet med forskningsresultat presenterade av Frantzman, Yahel & Kark (2012). Syftet enligt organisationerna var alltså, i samklang med Jamals (2008) studie, att gemensamt skapa en agenda och påverka statliga och kommunala beslut. Khalil Adalah och NCF berättade följande:

We are collecting information always, we are documenting situations. We are reporting to the UN, to the European Union, to all international human rights bodies, organizations and so on. We in Adalah are filing petitions and... eh... complains to the court and sending them letters and so on. We are lobbying the government and the Knesset with members and friends inside and we have the Arab Knesset members and we have Jewish friends also.

Som Khalil Adalah och NCF påpekar i citatet ovan handlar nätverkande om att påverka politiska beslut men även om företrädarskap såsom advocacy. Greenspan (2014) sträcker sig så långt som att detta för NGO:s är en förutsättning för politiskt deltagande, och det tycks i organisationernas arbete finnas en tydlig koppling mellan organisationernas nätverk utomlands och vilja att påverka den politiska agendan i Israel. Genom olika projekt i syfte att nå ut till internationella organ och organisationer innebär detta att NGO:s identifierar beduinernas kulturella rättigheter, inte minst de politiska och civila (Adams 2003). Jamal (2008) påpekar att det i samhällen med en hegemoniskt dominerande etnicitet är viktigt att det finns ett starkt civilsamhälle som värnar om minoritetens intressen. Enligt respondenterna som deltagit i denna undersökning är nätverkande och advocacy, nationellt och internationellt, ett sätt för organisationerna att bland annat påverka opinionen.

7. Slutdiskussion

Denna studie har utgått från följande frågeställningar:

- Hur ser NGO-representanterna på beduinernas sociala problematik?
- Vilka arbetsstrategier använder frivilligorganisationerna och hur motiveras dessa?
- Hur upplever NGO-representanterna att deras arbete påverkas av det omgivande samhället och statliga policys?

Respondenterna uppfattar att beduinernas sociala problematik kan förklaras med ett strukturellt förtryck, bristande resurser, utbredd fattigdom men även av en accelererad övergång från det traditionella semi-bofasta livet i Negevöknen till en mer västerländsk livsstil. Konflikten kring de byar som av staten definieras som *unrecognized* lyfts också fram som en källa till sociala problem. NGO-företrädarna framhåller också att beduinerna generellt inte har kunskap om sina medborgerliga rättigheter och vilka sociala insatser som de kan erhålla.

Arbetsstrategierna som organisationerna använder i arbetet med den beduinska befolkningen i södra Israel motiveras av respondenterna utifrån denna problematik. Deras syfte är att skapa en medvetenhet genom voluntarism och en ökad delaktighet. Detta sker bland annat genom att aktivt involvera delar av befolkningen i projekt och i organisationens verksamhet. Organisationsföreträdarna framhåller även att de genom sina arbetsstrategier skapar aktivism och en social rörelse som kan skapa en mer långsiktig och kollektiv empowerment där projekt övertas av gruppen själva.

De arbetsstrategier som organisationerna använder sig av bygger på en gruppbaserad och en kollektiv empowerment. De arbetar också med företräderskap (advocacy) för den beduinska befolkningen, både för att kunna föra talan om individuella rättigheter och för att skapa medvetenhet om gruppens kollektiva rättigheter. Respondenterna menar även att de genom sitt arbete kan förbättra insatser genom sin expertis, språkkunskap och deras egen beduinska identitet. Att vara medveten om gruppens tradition och religion ses som en fungerande arbetsstrategi, men även som en förutsättning för att kunna driva framgångsrika projekt. Arbetet medvetandegör rättigheter som finns men som av många inte utnyttjas.

Lagar och statliga policys upplevs påverka och begränsa organisationernas arbete.

Respondenterna använder olika strategier för att ta sig runt dessa, dels genom samarbete med andra NGO:s, dels genom internationella samarbeten och genom att sätta press på den israeliska staten att förändra sina befintliga policys. Detta arbete syftar även till att skapa en diskurs som kan innebära att beduinbefolkningen uppmärksammas som en urbefolkning, vilket enligt organisationerna, skulle innebära förutsättningen att driva frågan om rättigheter till land i Negevöknen.

Under studiens gång har jag uppmärksammat att det verkar finnas en tydlig målsättning hos respondenterna att i projektform utbilda aktörer och ledare i den yngre generationen. De tycks finnas en stark vilja att skapa och bevara den potential som finns i lokalsamhället, vilket inte självfallet innebär att helt integreras eller assimileras i det israeliska samhället i stort, utan snarare att bygga upp insatser baserade på en egen beduinsk identitet och en dialog mellan minoritet och majoritetsbefolkning.

Samtliga respondenter representerade organisationer vars existens är starkt beroende av finansiering nationellt och internationellt. För att få resurser och inflytande krävs att de syns på alla nivåer (lokalt, nationellt och internationellt) och att den bild de sänder ut till allmänheten är mycket positiv. I de svar jag fick var detta en viktig aspekt att väga in, då respondenterna med stor sannolikhet valde att lyfta det som är positivt och det arbete de vill visa upp utåt. Det är inte heller säkert att de empowermentinriktade arbete de förespråkar och i svaren motiverar är vad som praktiseras i det dagliga arbetet. Detta hade en deltagande observation hade kunnat bidra med, vilket skulle kunna bli en uppföljande studie av fältet. Här vill jag dock tillägga att jag under de samtalslika intervjuerna tyckte mig skapa en närhet där respondenterna även talade om organisatoriska hinder, tvivel på arbetet och arbetsstrategiernas begränsningar och svagheter. Studiens material ger en inblick i hur berörda NGO:s utifrån sin position tolkar beduiners livssituation, samt hur de väljer att förmedla bilden av sig själva, något som sannolikt skapats ur den kontext de befinner sig i samt i deras upplevda verklighet.

Jag uppfattar att det finns ett starkt hopp om att NGO:s arbete och projekt återspeglas i och kommer att domineras av engagemang hos den unga generationen beduiner i Israel. Det finns ett hopp om att dessa har blivit medvetna om gruppens marginalisering och genom delaktighet och empowerment har fått en plattform, varifrån de är stärkta att ta sig an

lokalsamhällets problematik. Detta sker genom att identifiera sig med den beduinska befolkningen som helhet och identifiera brister och ojämlikheter i lokalsamhällets strukturer. Dessa aspekter för tankarna till konsekvenser för socialt arbete med minoriteter och socialarbetarens roll, då det enligt resultaten från intervjuerna framkommer att det visserligen finns insatser men att det saknas strategier för att få beduiner att identifiera sig med majoritetsbefolkningen i den stat som erbjuder dessa insatser. Detta har fått mig att under processens gång fundera kring hur den unga generationen av beduiner resonerar kring sin identitet, och hur den skiljer sig från föräldrar samt mor- och farföräldrars uppfattningar. NGO:s tycks skapa ett utrymme för en ung generation att resonera kring just identitet och vad det innebär att vara beduin i Israel idag, men jag anser att det hade varit intressant att i kommande studier försöka fånga unga beduiners uppfattningar kring sitt israeliska medborgarskap och beduinska identitet.

Under undersökningens gång är det tydligt att det finns oändligt många konflikter relaterade till NGO:s arbete med den beduinska minoriteten: mellan generationer, mellan och inom minoritet och majoritetsbefolkning och inte minst rörande aspekter som religion, politik och medborgerliga rättigheter. Studiens NGO-företrädare kan ses befinna sig mitt i detta gränsland. *Working on the borders.*

Referenser

- Abu-Rabia-Quader, Sarab (2012) "Our problem is two problems: That you're a woman and that you're educated" Gendering and racializing Bedouin women experience at Israeli Universities". *International Journal of Educational Development*, 35 (2012) 44–52.
- Adams, Robert (2003) *Social work and Empowerment*. New York: Palgrave Macmillan.
- Aggestam, Karin, Anders Persson & Lisa Strömbom (2014) *Mellan krig och fred i Israel/Palestina*. Lund: Studentlitteratur.
- Ahrne, Göran & Peter Svensson (2011) "Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen", i: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Al-Kernawi, Alean (1994) "Familial and Cultural Issues in the Brief Strategic Treatment of Israeli Bedouins". *Family Systems Medicine*, 12 (4): 415-425.
- Al-Kernawi, Alean & John Graham (2007) "Provision and use of social services among Bedouin Arab women in Israel". *Social Development Issues*, 29 (1): 100-118.
- Al-Kernawi, Alean (2011): "Socio-cultural and political aspects of social work with Arabs in Israel". *Reflections: Narratives of Professional Helping*, 17 (4): 14-31.
- Alvesson, Mats & Kaj Sköldböck, (2008) *Tolkning och reflektion: Vetenskapsfilosofi och Kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Anheier, Helmut K. (2005) *Non-Profit Organizations- Theory, management, policy*. New York: Routledge.
- Ben-Ner, Avner & Claire A. Hill (2008) *Annals of Public & Cooperative Economics*, 79 (3): 579-600.
- Ben-Porat, Guy, Fany Yuval & Shlomo Miszrahi (2012) "The challenge of diversity management: police reform and the Arab minority in Israel". *Policy Sciences*, 45 (3): 243-263.
- Berman, Gerald S. (2006) "Social services and indigenous populations in remote areas - Alaska Natives and Negev Bedouin". *International Social Work*, 49 (1): 97–106.
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Andra uppl. Malmö: Liber.
- Carlson, Marie (2002) *Svenska för invandrare – brygga eller gräns?* Göteborg: Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet.
- Central Bureau of Statistics, State of Israel (2008) "The Arab Population". Statisti-Lite 102.
- Cohen, Asher & Bernhard Susser (2009) "Jews and Others: Non-Jewish Jews in Israel". *Israel Affairs*, 15 (1) 52-65.

- Cohen, Nir (2011) "Rights Beyond Borders: Everyday Politics of Citizenship in the Israeli Diaspora". *Journal of Ethnic & Migration Studies*, 37 (7): 1137-1153.
- Dinero, Steven. C (2010) *Settling for Less – The planned resettlement of Israel's Negev Bedouin*. Berghahn Books: New York.
- Frantzman, Seth. J, Havatzelet Yahel, & Ruth Kark (2012) "Contested Indigeneity: The Development of an Indigenous Discourse on the Bedouin of the Negev, Israel". *Israel Studies*, 17 (1): 78-104.
- Greenspan, Itay (2014) "How Can Bourdieu's Theory of Capital Benefit the Understanding of Advocacy NGOs? Theoretical Framework and Empirical Illustration." *Non-profit and Voluntary Sector Quarterly*, 43 (1): 199-120.
- Hirsch, Maureen & Diana Powell (1998) "Non-governmental organizations and the welfare of minority ethnic communities in Britain and Germany", i: Charlotte Williams, Haluk Soydan & Mark R.D Johnson (red.) *Social Work and Minorities – European Perspectives*. New York: Routledge.
- Human Rights Watch (2008) "Off the Map: Land and Housing Rights Violations in Israel's Unrecognized Bedouin Villages," *Journal of Palestine Studies*, 37 (4): 176-178.
- Jacobsen, Dag Ingvar (2012) *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Jacobsson, Katarina (2008) "Den svårfångade kvaliteten", i: Katarina Sjöberg & David Wästerfors (red.) (1998) *Uppdrag: Forskning*. Malmö: Liber.
- Jamal, Amal (2008) "The counter-hegemonic role of civil society: Palestinian-Arab NGOs in Israel". *Citizenship Studies*, 12 (3): 283-306.
- Johansson, Håkan (2001) *Socialpolitiska Klassiker*. Malmö: Liber.
- Johansson, Håkan (1998) *I det sociala medborgarskapets skugga. Rätten till socialbidrag under 1980- och 1990-talen*. Lund: Arkiv.
- Kahan, Semy (2014) "Israels beduiner i smärtsamt övergångsskede" *Ny Tid*, 7 april 2014 [http://www.nytid.fi/2014/04/israels-beduiner-i-smärtsamt-overgangsskede/. Hämtat: 2015-05-04.]
- Kvale, Steinar & Svend Brinkmann, (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Levine-Schnur, Ronit (2013): "Regulating Bedouin Settlement: A Disengagement Plan for the Negev". The Israel Democracy Institute.
- Lorenz, Walter (1998) "Social work, social policies and minorities in Europe" i Charlotte Williams, Soydan, Haluk & Mark R.D Johnson (red.) *Social Work and*

- Minorities - European Perspectives*. New York: Routledge.
- Malloy, Tove H. (2014) "National Minorities between Protection and Empowerment: Towards a Theory of Empowerment". *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*. 13 (2): 11-29.
- Mizrachi, Nissim & Hanna Herzog (2012) "Participatory destigmatization strategies among Palestinian citizens, Ethiopian Jews and Mizrahi Jews in Israel". *Ethnic and Racial Studies* 35 (3): 418-435.
- Mizrachi, Nissim & Adane Zawdu (2012) "Between global racial and bounded identity: choice of destigmatization strategies among Ethiopian Jews in Israel". *Ethnic & Racial Studies*. 35 (3): 436-452.
- Mouala, Alirez (2009): Inledning, i: Alirez Mouala (red.) *Empowermentorienterat socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Molavi, Shourideh C. (2013): "*Stateless citizenship: the Palestinian-Arab citizens of Israel*" Leiden, Boston: Brill.
- Mörck, Line Lerche (2011) "Studying empowerment in a socially and ethnically diverse social work community in Copenhagen Denmark". *Ethos*, 39 (1): 115-137.
- Nyström, Ann-Sofie (2012): "Mellan empati och kritisk granskning – Forskningsdeltagande som risk", i: Hildur Kalman & Veronica Lövgren (red.) *Etiska dilemman*. Malmö: Gleerups.
- Payne, Malcolm (2009) *Modern teoribildning i socialt arbete*. Andra uppl. Stockholm: Natur och Kultur.
- Righard, Erica (2009) "*The family as a nation-state project in a global context: Implications for 'citizenship' and social welfare*". The future of the welfare state: paths of social policy innovation between constraints and opportunities Urbino, 17-19 September 2009
- Rosmer, Tilde (2014) "Israel's Middle Eastern Jewish Intellectuals: Identity and Discourse". *British Journal of Middle Eastern Studies*. 41(1) 2014: 62-78.
- Segerström, Eva (1998) "Collective action in a refugee camp: A case study" i: Charlotte Williams, Haluk Soydan & Mark R.D Johnson (red.) *Social Work and Minorities – European perspectives*. New York: Routledge.
- Singh, Gurnam & Mark R.D Johnson (1998) "Research with ethnic minority groups in health and social welfare", i: Charlotte Williams, Haluk Soydan & Mark R.D Johnson (red.) *Social Work and Minorities – European perspectives*. New York: Routledge.
- Skaerbaek, Eva (2012): "Ansvar, anonymitet och kunskapsanspråk" i Hildur Kalman & Veronica Lövgren, (red.) *Etiska dilemman*. Malmö: Gleerups.
- Solomos, John (2001): "Race, Multi-culturalism and Difference". i: Nick Stevenson (red.):

- Culture and Citizenship*. London: SAGE publications.
- SOU 2013:29. *Det svenska medborgarskapet*. Betänkande av Medborgarskapsutredningen.
- Spicker, Paul (2008) *Social Work Policy – Themes and Approaches*. Bristol: Policy Press.
- Swirski, Shlomo (2008): “Transparent citizens: Israeli government policy toward the Negev Bedouins”. *HAGAR Studies in Culture, Polity and Identities*. 8 (2) 25-45.
- Tarazi, Monica (2009): “Planning Apartheid in the Naqab”. *Middle East Report*, 253 (1): 32-36.
- Vetenskapsrådet (u.å.) *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Wilks, Tom (2012) *Advocacy and social work practice*. Maidenhead: McGraw-Hill Education.
- Yahela, Havatzelet & Ruth Kark (2014) “Israel Negev Bedouin during the 1948 War: Departure and Return”. *Israel Affairs*, 21(1): 48-97.
- Yaron, Hadas, Nurit Hashimshony-Yaffe & John Campbell (2013) “Infiltrators' or Refugees? An Analysis of Israel's Policy towards African Asylum-Seekers”. *International Migration*. 51 (4):144-157.

Bilaga 1 - Intervjuguide

Inledande frågor

Om intervjupersonen

- Nationalitet/bakgrund
- Ålder
- Utbildning
- Hur länge personen arbetat i organisationen
- Erfarenhet av socialt arbete

Om organisationen

- Berätta om det huvudsakliga arbetet som din organisation utför.
- Vilka riktar sig arbetet till?
- Vilken roll och vilka uppgifter har du själv inom organisationen?
- Varför arbetar ni (som organisation) med beduinbefolkningen i Negev och
- Hur länge har organisationen gjort detta?
- Vad anser du är det viktigaste med ert arbete med beduinbefolkningen? (Exempel på olika nivåer som individ, samhälle)
- Hur många är ideellt verksamma (volontärer), och hur många är professionella (anställda)?

Relationer/samverkan

- Hur finansierar organisationen sin verksamhet? (Vilka? Inom landet eller utifrån?)
- Om man mottar bidrag: hur anser du att detta påverkar organisationens arbete (självständighet?)
- Beskriv relationen i förhållande till bidragsgivarna? Är detta en fråga som diskuteras internt inom organisationen? Exempel på vad som diskuteras.
- (- Om man inte mottar bidrag: Hur påverkar detta organisationen och arbetet?)
- Hur skulle du vilja beskriva organisationens relation till den israeliska staten (regeringen)? (Finns det t.ex. en konsensus om er verksamhet eller är relationen konfliktfylld?)
- Finns det statliga riktlinjer som styr ert arbete?
- Hur är relationen till socialtjänsten? Vad anser socialtjänsten om er verksamhet? Har ni någon organiserat samarbete?
- Samarbetar ni med andra NGO:s? Vilka? Vad är syftet med denna samverkan? Exempel på vilka projekt.

- Skulle du beskriva organisationen ett komplement till central government and local municipality insatser eller står ni ensamma för insatserna?

Insatser och stöd gentemot beduinbefolkningen

- Hur vill du beskriva beduinbefolkningens livssituation och levnadsförhållanden här i södra Israel? I andra delar av Israel? Exempel på eventuell problematik?
- Uppstår det kulturella problem i interaktionen? (Hur yttrar sig dessa? Exempel!)
- Använder ni er av specifika metoder i ert arbete? T.ex. empowerment? Stödsamtal?
- På vilka nivåer bedriver ni arbetet? T.ex. individ- och strukturell nivå? Kan du ge exempel?
- Vilka utmaningar och svårigheter finns i arbetet? (På olika nivåer, exempel!)
- Vad kan ni erbjuda för hjälp, i form av stöd eller insatser? Är denna inriktning ett resultat av målgruppens egna framförda (artikulerade) behov?

Brukarinflytande

- Är målgruppen själv delaktig vid planering och genomförandet av era insatser? På vilket sätt? Vilka möjligheter att påverka har dessa?
- Händer det att din organisation har en väsentligt annorlunda syn på vilka insatser/projekt/program som man anser vara mest lämpliga jämfört med hur målgruppen själv upplever detta? Kan du ge något exempel?
(- Hur hanterar ni detta professionella dilemma inom organisationen och gentemot målgruppen? Vilka konsekvenser får det för organisationen när ni och målgruppen har vitt skilda uppfattningar?)
- Anser du att ert stöd eller insatser bidrar till förbättrade levnadsvillkor för målgruppen som ni vänder er till? Hur utvärderar ni detta? Exempel! ("oberoende utvärdering")
- Vilken respons får ni på ert arbete från beduinbefolkningen, från majoritetsbefolkningen (den judiska)? Hur yttrar sig detta? Exempel?

NGO:s betydelse och ansvar

- Hur ser du på din organisations roll i samhället (Negevöknen)?
(- Hur ser du på det konkreta arbetet som ni utför här i södra Israel?)
- På vilket sätt anser du att organisationens arbete kan bidra till att stärka beduinbefolkningens sociala, civila och politiska medborgarskap? Kan du ge exempel? (det som tagits upp på livssituation och levnadsförhållanden ex. äganderätt/bosätta sig, utbildning, politiskt inflytande, socioekonomisk status, sociala insatser).

Bilaga 2 – Informationsbrev

Shalom,

As a student in School of Social work at Lund University, Sweden I appreciate that you are participating in the research for my BA thesis about working strategies in non-profit organizations in the Negev. You are making this thesis possible by sharing your knowledge and experiences on this topic and I am very grateful that you are devoting some of your time for the study. In order to use the time efficiently, I send you some information about the interview and the study beforehand.

The aim of my research is to investigate how NGO's are motivating their working strategies with the Bedouin community and how these are realized in day-to-day work. Hence, I will also look at the way NGOs collaborate internally, with the Bedouin group itself and other relevant organizations and actors. In order to contextualize my research, I will also examine the role of NGO's and the non-profit sector in Israel.

Presumably, the interview will take 60-90 minutes. Since it is important for me to get an adequate idea on the work you and your organization are doing and do not want to rush through matters, I might have planned more time than we will actually need.

I will conduct my research in accordance with the rules and guidelines for research that have been designed by The Swedish Research Council. Your participation is voluntary and is based on an informed consent. Of course, you can at any time decide to end the interview or refuse to answer a/any particular question(s).

To be able to focus on our conversation, I will use a voice recorder during the interview. The data will not be used outside the study or for other purposes. Furthermore, the material will be kept safe from unauthorized sources. All audio files will be destroyed after the study is completed and the thesis is approved by the assessor at the University. The thesis will be written in Swedish. If you have any questions or require additional information, do not hesitate to contact me or my tutor Weddig Runquist at Lund University (weddig.runquist@soch.lu.se). (oliviagorander@gmail.com).

Thank you!

Yours sincerely,

Olivia Frost Görander